

פרוטוקול מס' 5

מישיבת הוועדה המשותפת כספים-כלכלה לחוק משק החשמל
יום שני, ו' באדר התשנ"ו (26 בפברואר 1996), שעה 10:00

נכחו:

חברי הוועדה:

ג' גל - היו"ר
ר' אדרי
י' ונונו
א' פורז
מ' שטרית

מוזמנים:

א' שלגי - מנכ"ל משרד האנרגיה
ש' ברובנדר - משרד האנרגיה והתשתית
ר' מוסנזון, צ' שאשא, ד' ליפשיץ - משרד האוצר
ב' שרון - משרד ראש הממשלה
ט' שטיין, ט' שפניץ - משרד המשפטים
ר' פלד - מנכ"ל חברת החשמל
י' אילתה, י' חורש - חברת החשמל
א' מעוז, י' ורדי, ב' אבלין - יועצים
נ' גבריאלי - יו"ר איגוד ערים חיפה לאיכות הסביבה

יועץ משפטי:

א' שניידר

מזכיר/ת הוועדה:

א' קרשנר

יועצת כלכלית:

ס' אלחנני

קצרנית:

א' לוין

חוק משק החשמל

סדר-היום:

דברי יו"ר הוועדה בעקבות הפיגועים אתמול בירושלים ובאשקלון

היו"ר ג' גל:

אני פותח את הישיבה.

אתמול קרה אסון נורא ודומני שאי-אפשר לעבור לסדר היום הרגיל מבלי שאנחנו נקיים דקת דומיה ביום שבו מובאים הקרבנות לקבורה. האסון הוא נורא וכל מילה נוספת תהיה מיותרת.

(הנוכחים מכבדים בקימה זכרם של קרבנות הפיגועים בירושלים ובאשקלון)

הצעת חוק משק החשמל, התשנ"ו-1996

היו"ר ג' גל:

רבותיי, לפני שנחזור לסעיפים יש לנו אורח מחיפה שרוצה לומר כמה מילים.

נ' גבריאלי:

שמי נועם גבריאלי, אני יושב ראש איגוד ערים חיפה לאיכות הסביבה.

החלטתי לפנות לוועדת הכספים בעניין חוק החשמל לאחר שלפני מספר שבועות פורסם על ידי חברת החשמל, שעליית התעריפים האחרונה הייתה בחלקה או ברובה או מקצתה, וזה לא היה ברור לגמרי, כתוצאה מפעולות שנעשו לשם שמירת איכות הסביבה. הדבר הזה הדליק אצלי את הנורה האדומה, את סימן השאלה, האם ייצור חשמל לחוד ושמירת איכות סביבה לחוד, כאשר ברור לכל בעלי המקצוע שעוסקים בנושא הזה שאלה הם אלמנטים ששלובים ומשולבים זה בזה. לכן ביקשתי לעבור על הצעת חוק החשמל. עברתי עליה ביסודיות יחד עם אנשי המקצוע ולא מצאנו בחוק שום התייחסות לנושא הסביבה. ברצוננו להציע מספר הצעות. כדי להקל על הפרוטוקול גם ניסחתי את הדברים בכתב ומיד בתום דבריי אעביר זאת.

אנחנו מבקשים מספר תיקונים בחוק, תיקונים קטנים. לסעיף 6 שדנים בו בשיקולים למתן הרשיון, מופיעים שם כמה קריטריונים חשובים לקביעת מקבל הרשיון, אנחנו מבקשים להוסיף סעיף קטן (4) שיהיה "שמירת איכות הסביבה". זה בעמ' 452.

ש' ברובנדר:

זה סעיף 7(5) בנוסח של הוועדה.

נ' גבריאלי:

בסעיף 16, בעמ' 456 מדובר על חובות בעל רשיון ספק שירות חיוני. בסעיף קטן (א) אנחנו מבקשים להוסיף את המילים "ותוך שמירה על איכות הסביבה", כך שהסעיף ייקרא כך: "בעל רשיון ספק שירות חיוני יתן שירות לכלל הציבור באמינות, ביעילות וברמה הדרושה, ותוך שמירה על איכות הסביבה, לפי תנאי רשיונו ולפי כל דין".

בסעיף 22, זה הדבר החשוב ביותר בעיניי עד כה, עמ' 458, אנחנו מבקשים להוסיף לסעיף קטן (א) את ההתייחסות להוצאות הנחוצות לשם מניעת זיהום הסביבה. אנחנו מבקשים שהסעיף ייקרא כך: "הרשות תקבע את תעריפי החשמל על בסיס עקרון העלות ובהתחשב, בין השאר, בסוג השירותים, ברמתם ובהוצאות הנחוצות לשם מניעת זיהום הסביבה". חשוב לנו מאוד שכבר בחוק עצמו יכנס השיקול הזה כדי שבעתיד לא יקרה מה שקרה בעבר המאוד קרוב, שהייתה כאילו הפרדה: זה לצורך דברים אמיתיים וזה לצורך דברים אקסטרניים. אני חושב שמאוד חשוב שחברי הכנסת יתנו לכך את דעתם ויכניסו את הסעיף הזה.

בסעיף 37, בעמ' 462, מדובר הוועדה המייעצת. בסעיף קטן (2) אנחנו מבקשים שיהיה כתוב בחוק, שאחד מנציגי הציבור בוועדה הזאת, אחד מתוך ה-9, אחד מתוך ה-5 שהם נציגי ציבור, יהיה מקרב איגודי הערים לאיכות הסביבה בהן נמצאות תחנות כוח גדולות. נכון לעכשיו זה איגודי ערים אשדוד, אשקלון, חדרה, חיפה ותל אביב. אנחנו חושבים שנציג אחד הוא די והותר, אבל חיוני, כדי שאותם היבטים והיבטים כבדי משקל של בניית תחנות כוח, בניית מובילים של מתח גבוה וכד', בחירת סוגי דלקים, יילקחו בחשבון על ידי הוועדה.

לבסוף אני רוצה להביא לתשומת לב הוועדה, אין לנו צורך בשינוי כאן אלא אם כן חברי הוועדה ימצאו לנכון, דו"ח פרופ' חיים הררי קבע כבר לפני חמש שנים כמעט, שצריכה להיות מוקמת קרן לצורך מחקרים לגבי השפעות של זיהום אוויר על הסביבה, על הבריאות וכד'. לצערי, עד היום הנושא הזה לא הוסדר. לכאורה יכולתי לבוא ולהגיד, צריך להתנגד לקבלת החוק עד שהנושא הזה יוסדר. אני לא חושב שזה נכון. זאת לא

דרכנו. אבל אני חושב שהנושא הזה חייב להיות מוסדר, הקרן חייבת להיות מוקמת גם לטובתו של משק האנרגיה. מאחר וחברת החשמל אמורה להיות חצי מהמיון, אני חושב שהנושא הזה הוא גם אינטרס שלה להסדיר אותה.

היו"ר ג' גל:

תודה רבה. הדברים נרשמו. נביא אותם בחשבון בהמשך החקיקה. אני מאוד מודה לך. תשאיר לנו את הנייר.

נמשיך עכשיו בסעיף 20.

א' שניידר:

יש לי שאלה. ישבנו אתמול ועשינו נוסח גם של החלק הזה. האם להתייחס לנוסח הכחול או להתייחס כבר לנוסח המתקן, כשרוב התיקונים היו תיקוני נוסח?

היו"ר ג' גל:

נמשיך בכחול. אחר כך בכל סעיף יגידו מה שיגידו ואת תאמרי מה אתם מציעים במקום. עכשיו הפרק של ה-PUC.

אנחנו בסעיף 20, שמדבר על הקמת רשות לשירותים ציבוריים - חשמל.

י' אילתה:

כפי שנאמר בפעם הקודמת, בחוק עצמו לא משתמע שזה חלק ממשרד האנרגיה. בדברי ההסבר - כן. דוידה לחמן-מסר הציעה כדי להבהיר ולחדד את הנושא, שבסעיף 20 נכתוב "מוקמת בזה רשות לשירותים ציבוריים - חשמל, במסגרת המדינה".

ט' שפניץ:

אין צורך. אנחנו לא כותבים שהיא תאגיד עצמאי לכן היא נשארת במדינה. השרים אחראים עליה.

י' אילתה:

בדברי ההסבר בסעיפים 20-22 כתוב "הרשות תפעל במסגרת משרד האנרגיה והתשתית".

ט' שפניץ:

זה לא נכתב על ידי משפטנים.

י' אילתה:

התייעצתי עם משפטן ואמרו לי שאם יש מחלוקת אפשר לכתוב את זה בדברי ההסבר.

היו"ר ג' גל:

מה משנה אם יהיה כתוב שבמסגרת המדינה?

י' אילתה:

הייתי מבקש שיתקנו את דברי ההסבר.

היו"ר ג' גל:

הסבר אי-אפשר לתקן כבר, זה כתוב וזה הופץ. מה שאפשר, אם זה יהיה חשוב לך, שכשנגמור את החוק ואם מתוך סעיפי החוק אתה תחשוב שצריך לתקן את דברי ההסבר, אנה כשתכין לי את הדברים שאומר במליאה, אפשר להכניס את זה, ואז מול דברי ההסבר עומדים דבריי כשאני מציג את החוק לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

סעיף 22.

י' אילתה:

אני מציע אחרי "איכות השירות" לכתוב - "ולאמינות האספקה".

ר' מוסנזון:

אין תיקון בדפים הלבנים לסעיף קטן (1)?

א' שניידר:

בדפים הלבנים יש נוסח קצת שונה, אבל אמרו לי שנתקדם לפי הנוסח הכחול.

אני רואה בזה תיקוני נוסח אלא אם כן תגידו שזה באמת מהותי. אני כתבתי: "קביעת תעריפי חשמל לרבות תעריפים למתן שירותי תשתית לרשת החשמל". חשבנו שעדיף לעשות תיקון להגדרת תעריף בסעיף (1), וגזרנו את כל הנושא של תעריפים למתן שירותי תשתית להגדרה של תעריף בסעיף (1). ואז בכל מקום יופיע רק קביעת תעריפים. אמרו לי אתמול שיש כאן שינוי מהותי בכל זאת. כלומר, אם נכתוב שתפקידי הרשות זה קביעת תעריפים, אני חשבתי שזה אומר - כל התשלומים שיש לשלם לספק שירות חיוני פלוס תעריפים למתן שירותי תשתית לרשת החשמל. נאמר לי שלא זו הייתה הכוונה.

היו"ר ג' גל:

נמקד את הדיון. אילתה אומר, תפקיד הרשות, לפי תפיסתי, זה לא רק איכות השירות אלא גם אמינות האספקה. מה הבעיה עם זה?

ש' ברובנדר:

אמינות האספקה יש לה השלכה ישירה. זה פרמטר תכנוני ראשי במערכת החשמל. אם אתה רוצה אמינות א' - תשקיע עוד 10 מיליארד, ואם אתה רוצה אמינות ב' - תשקיע פחות 10 מיליארד. לכן אי-אפשר לקשור דרך תעריף שאלה של אמינות. אמינות זו שאלה של מדיניות פאר-אכסלנס, וזה תפקידה של ה-PUC. כשקבענו את תפקידי ה-PUC קיבלנו שה-PUC יפקח ברמת השירות על אותו דבר שהיום אנחנו קוראים לו אמנה, שזה מערכת מוסכמת של כללים.

היו"ר ג' גל:

אני רוצה להבין: הרשות עצמאית לקבוע את התעריפים, נכון?

ש' ברובנדר:

כן.

היו"ר ג' גל:

קביעת התעריפים היא בין השאר פונקציה של השקעות?

ש' ברובנדר:

כן.

היו"ר ג' גל:

אם היא תקבע נמוך תהיינה השקעות קטנות יותר ואז האמינות תהיה פחות טובה?

ש' ברובנדר:

כן.

היו"ר ג' גל:

אם היא תקבע תעריף יותר גבוה, האמינות תהיה יותר טובה.

י' חורש:

הסדר הפוך. אנחנו אומרים לשר - אלה תכניות הפיתוח שלנו.

היו"ר ג' גל:

הבנתי. אתה הלכת לשר והשר אמר שהוא מוכן להשקעות האלה כדי שהאמינות תהיה יותר גבוהה, ובאה ועדת התעריפים וקובעת תעריף יותר נמוך.

י' חורש:

היא לא יכולה. כתוב שהוא חייב להתחשב בתכניות הפיתוח שהשר אישר.

א' שלגי:

עשינו הפרדה בין מה אחראית ה-PUC ובין מה אחראי משרד האנרגיה. משרד האנרגיה, הממשלה, אחראית על מדיניות המקרו, על תכנית החשמל והפיתוח וההשקעות הנגזרות. בסעיף 24 יש הוראה מפורשת שאומרת לרשות איך היא מכירה באותם סעיפים שאושרו על ידי הממשלה בתכנית הפיתוח. פרמטר של אמינות אספקה ודקות אי-אספקה הוא פרמטר תכנוני שבאחריות הממשלה. איכות השירות - באחריות PUC.

א' מעוז:

אני מתמצת ניסיון בין-לאומי של עשרות שנים. בדרך כלל יש שלושה פרמטרים עיקריים שנקבעים על ידי השוק בגדול: המחיר, האיכות ומגוון המוצרים. במשק החשמל האקוויולנט יהיה מחיר, טיב השירות, איכות השירות. אני חושב שאמינות אספקה זה חלק ממנו ומגוון המוצרים, אפילו תעריפים שונים בזמנים שונים הוא מגוון מוצרים. כלומר, הנושא שרן מוסנזון נלחם עליו שנים, כמו תעו"ז למשל, שפעם היה תעריף אחד וזה כאילו היה מוצר אחד, ברגע שהיה לך תעו"ז היו לך למעשה מספר מוצרים. בשוק תחרותי כל הדברים האלה נקבעים בשיווי משקל, לפי תעריף, לפי טכנולוגיה וכו'. במקטעים שבהם התחרות לא הולכת להתגלות כתחרות משוכללת, הרשות המפקחת, לפי דעתי, צריך להיות לה SAY בנושא הזה. כלומר, צריך להיות לה SAY בנושא של אמינות האספקה וגם בנושא של תעו"ז, מספר המוצרים. זה שייך למעשה למאפיינים של הצריכה שמשפיעים על הרווחה של הצרכן. נכון שברגע שאתה קבעת אותם יש להם השלכה על מערך ההשקעות. כמובן, יהיה גם שיתוף פעולה ביניהם.

לפי דעתי, אמינות אספקה נכללת בטיב השירות.

ס' אלחנני:

אין הפרדה מספקת בין העניין הזה של פיתוח וחידוש ציוד. אתה יכול להחליט, וזה לא נאמר פה במפורש, אבל תקנו אותי אם אני טועה - תוחלת החיים של תחנת כוח היא 30, 40, 50 שנה, ואתה יכול להגיד: הקמתי אותה ואני הולך אתה עד שהיא נגמרת. התחנה הבאה זה כבר סיפור פיננסי חדש. אתה יכול להגיד: כל קילוואט שאני מוכר כולל בתוכו את החזר ההוצאה עבור החזקת תחנת הכוח הזו בעוד שלושים שנה לרמתה הנוכחית. אני חושבת שזה לא נאמר במפורש. זו שאלה כלכלית שצריך להחליט עליה. אבל העניין הוא אחר. העניין הוא שאין היום חידוש. הרי כשמכשיר רנטגן נגמר אתה לא קונה מכשיר רנטגן אלא MRI. כלומר, יש קידום טכנולוגי, ובמקרה הזה יש קידום לאמינות אספקה ולאיכות האספקה. אני חושבת שצריך להגיד: האם אני מכניס לתעריף את התחנה החדשה שתהיה יותר טובה ותיתן שירות יותר טוב ממה שהיא נותנת היום, כי כבר מה שיש היום אי-אפשר למצוא בגנרטורים החדשים. אני חושבת שהנקודה הזאת לא מוגדרת פה.

ר' מוסנזון:

המדיניות הכללית של רמת ההשקעות והפרמטרים התכנוניים היסודיים של אמינות האספקה זה באחריות הכללית של משרד האנרגיה. הרשות גוזרת מזה את הקריטריונים הסציפיים לפיקוח על השירות, שהוא באמת מבטא את זה.

ש' ברובנדר:

אמינות מתחלקת על פני כל המערכת. סמדר דיברה על גנרציה. אבל רוב התקלות בתחום אספקת חשמל הן לא בתחום הגנרציה אלא בתחום ההולכה והחלוקה, כי אתה עוסק במערכת מקצה אחד עד לצרכן האחרון במערכת.

ס' אלחנני:

אבל התעריף לוקח את זה.

ש' ברובנדר:

קודם כול לא קבענו מה שיטת התעריף. אם היית אומרת שכל התעריפים הם אכס-אנטה, את יכולה לבוא ולהגיד, שהתעריף יכלול עכשיו את כל ההשקעות בעתיד ופיתוח. מאחר והתעריף בחלקו הגדול הוא אכס-פוסט ויש לו מרכיב קטן של אכס-אנטה, את לא יכולה לטעון את הטענה הזאת מראש. לכן עשינו כאן הפרדה ולכן גם ניסחנו את סעיף 24 כפי שהוא מנוסח. סעיף 24 הוא הקשר בין אלמנט המדיניות לבין תפקידי ה-PUC בנושא התעריף. ברגע שמכניסים לכאורה מילה אחת תמימה, הרסת לחלוטין את כל המרקם שאותו בנינו בחלוקת התפקידים הזאת. לכן המילה "אמינות" היא לא מילה סתמית. היא מילה מהותית מאוד גם לגבי המהות וגם לגבי ניסוח החוק. לכן תקראי את סעיף 21 עם סעיף 24.

ב' שרון:

לפי עקרונות שעל פיהם נוסח החוק הזה, האחריות של הממשלה לפיתוח משק החשמל ואספקת החשמל היא מוגבלת. היא אחריות על דרך השלילה. המדינה בסמכותה לאשר רשיונות אבל היא לא יכולה לכפות על חברת החשמל להקים אמצעי ייצור חדשים, נוספים.

היו"ר ג' גל:

אני מבקש שתחזור על הדברים.

ב' שרון:

אם אנחנו מדברים על כך שהאחריות על תכנית הפיתוח לטווח ארוך ועל אמינות אספקת החשמל היא של המדינה, אנחנו צריכים להכיר בכך שהאחריות הזאת היא מוגבלת. כי על פי עקרונות החוק האחריות הזאת חלה היום ומוקנית למדינה רק על דרך השלילה. המדינה

יכולה לא לתת רשיונות במידה וחברת החשמל מבקשת אותם, אבל היא לא יכולה להכריח את חברת החשמל להשקיע. אם דירקטוריון חברת החשמל יחליט שזה לא עסקי עבורו להשקיע, מדינת ישראל לא תוכל להכריח אותו לעשות את זה. לכן האחריות הזו מטיבה מוגבלת והיא על דרך השלילה.

לשם מה נחוצה האחריות על דרך השלילה? במקרה שבאה החברה ואומרת: אני רוצה להקים תחנת כוח נוספת, ומר אילתה בוחן את הצרכים של משק החשמל ואומר - בתנאים של משק החשמל היום השקעה כזאת תהיה בזבזנית ואני לא נותן רשיון. אם הוא לא יוכל לעשות את זה, איזו משמעות תהיה לתפקיד שלו? כל התפקיד שלו זה בעצם חותמת גומי שרצה ובאמצעות נוסחה שקיימת היום, לא צריך בשביל זה PUC, מתאימה תעריף לתכנית השקעות שחברת החשמל קבעה ושר האנרגיה בעצם כחותמת גומי, בדיעבד אישר. כי אין לו השפעה מהותית על התכנית הזו.

היו"ר ג' גל:

אם אילתה יתן רשיון - - -

ש' ברובנדר:

הוא לא נותן. השר נותן.

ב' שרון:

זאת בדיוק הבעיה.

היו"ר ג' גל:

אם אילתה יתן את הרשיון והוא יהיה רשיון בזבזני, הוא יהיה חייב גם להעלות את המחיר. לעומת זאת, אם השר יתן רשיון בזבזני, הוא חייב להעלות את המחיר?

ב' שרון:

זה מצב שאתה כמחוקק לא היית רוצה ליצור קונפליקט שכדאי לנסות למנוע אותו מראש, שלא ייווצר מצב שהשר יוכל לתת רשיון - - -

היו"ר ג' גל:

לא השר. אם חברת החשמל תעשה השקעות בזבזניות, אילתה מחויב להעלות להם את המחירים?

ב' שרון:

לא.

היו"ר ג' גל:

לעומת זאת, אם הוא יתן רשיונות - - -

ב' שרון:

נכון. אתה צריך להגדיר מראש שחברת החשמל לפני שהיא באה לבצע השקעה היא צריכה לקבל מהקומישינר, אילתה - - -

היו"ר ג' גל:

אם אני הולך לשיטתך, אתה רוצה להכניס את הרשות למעמד של נותנת רשיונות ונותנת אישורים להשקעות. ואז בעצם מגוף מפקח הפכת אותה גם לגוף שיהיה שבוי בהחלטות שלו. כתוצאה מזה לא תהיה לו בררה, וגם אם תהיינה החלטות בזבזניות הוא יהיה חייב להעלות מחירים. בזמן שאם הוא רק מפקח והוא חופשי לקבוע את התעריפים, אם חברת החשמל תעשה השקעות בזבזניות זה לא מחייב אותו.

ב' שרון:

אנחנו לא רוצים שברמה הלאומית ייווצר מצב שחברת החשמל מבצעת השקעות במיליארדים ואחר כך ההשקעות האלה לא מוכרות בתעריף. זה מצב שמאוד לא בריא. כלומר, צריך לנסות בעזרת החוק למנוע מצב כזה. הדרך היחידה למנוע את זה, וזאת הדרך שמקובלת בכל מנגנוני הפיקוח הקיימים בעולם - בארצות הברית, באנגליה ובמדינות אחרות - זה שהגורם המפקח, הרשות המפקחת על משק החשמל, היא זו שקובעת את התעריפים, אבל היא זו שמראש נותנת פררולינג ואומרת לחברת החשמל: אני מכירה לכם בהשקעה הזאת לצורך התעריף. לא באתם מבעוד מועד, לא קיבלתם את ה-או.קיי. שלי - - -

היו"ר ג' גל:

קודם אמרת שאתה רוצה לתת לה גם את הסמכות לתת את הרשיונות?

ב' שרון:

לא. רק פררולינג. אני מציע להסתכל ברזולוציה קצת יותר עמוקה לנושא הרשיונות. יש היבטים שקשורים לתכנון לטווח ארוך של משק החשמל חוץ מבטיחות וכו'. שר האנרגיה בקטע הזה נותן רשיון. מה שקשור לאישור התעריף לטווח ארוך, חייבים לקבל אישור מהקומישינר. אחרת לא עשינו שום דבר. אחרת הוא יצטרך כל הזמן לרוץ ולהתאים את התמחיר למבנה ההשקעות שמישהו אחר מחוץ למערכת קבע.

ד' ליפשיץ:

מבלי להיכנס לעמדה הערכית מה צריכים להיות תפקידי הרשות, מבחינה משפטית צריכה להיות התאמה בין חובת האספקה שמנוסחת פה בסעיף 16(א) לבין התפקידים של הרשות ב-21(1). צריך להיצמד למונחים שמדברים על טיב ורמה. ב-21(2) מדובר על רמה. זאת אומרת, אם רוצים שלא על כל האמינות והיעילות תפקד הרשות צריך באותם מונחים להשתמש ולומר על מה רוצים שהיא לא תפקד. אבל ברגע שיש לנו כאן מונחים ב-21(2) שהם רמה, טיב ואיכות, ושם יש רמה, אמינות ויעילות, לא ברור בדיוק מה ההבדל בין הטיב והאיכות לבין האמינות והיעילות שמנוסחת שם. אפשר לעשות את ההבחנה אבל צריכים להיות צמודים לאותם מונחים ובתוכם להבחין.

לעניין סעיף 21(1), אם זה נשאר כמו שזה, צריך להגדיר שירותי תשתית מהם.

צ' שאשא:

יש כאן דיון בעצם על חלוקת הסמכויות בין שלושה גופים. זה לא שני גופים אלא שלושה גופים. המונח של PUBLIC UTILITY זה מונח שצמח מתוך זה שמדינה למעשה מאצילה סמכויות לחברה שהיא PUBLIC UTILITY לבצע פעולות מסוימת. על אותה PUBLIC UTILITY מוטלת אחריות ומוטלות חובות שמוגדרות בחוק. אותה PUBLIC UTILITY יש היגיון רב מאוד להפריד בין האחריות שלה לבין האחריות של רשות שמפקחת עליה. זה בדיוק מה שאתה קודם ציינת. לא ייתכן שהאחריות הזאת פתאום תהפוך להיות אחריות של הרשות. כי אם הרשות היא זו שמכתיבה את תכנית הפיתוח והיא זו שמפקחת, למעשה איחדת עוד פעם פעולות. בהיסטוריה הרחוקה כנראה הכול היה אחד. באיזה שלב החליטו להפריד את זה. הרשות צריכה לפקח.

הסמכות של משרד האנרגיה בנושא הזה היא באמת סמכות כללית לגבי מדיניות כוללת במשק האנרגיה. לא ייתכן, לדעתי, שרשות תיקח על עצמה תפקידים שממשלה עושה אותם. ממשלה צריכה לקבוע מהי תכנית הפיתוח ואיך המדיניות הכללית. זו הנחת עבודה כללית. יש לזה משמעות כלכלית מאוד כבדה מבחינת השקעות שהמשק משקיע. זה מתקשר גם לנושא איכות הסביבה שקודם נאמר פה. הרשות צריכה לקחת את זה כהתחלת עבודה בסיסית ומתוך זה לגזור את ההחליטים. זה לא נכון להגיד שזה סתם טכני.

זה
היו"ר ג' גל:

למה הממשלה צריכה לאשר השקעות?

צ' שאשא:

היא לא צריכה לאשר השקעות. בחוק לא כתוב שהשר חייב לאשר את תכנית הפיתוח. הוא יכול רק לקבל אותה לצורך הפיתוח הכללי. הוא לא צריך לקחת על עצמו את האחריות אם לאשר תחנת כוח או לא לאשר תחנת כוח. זו האחריות של ה-PUBLIC UTILITY. בשביל זה יש חובת אספקה ותכנון לטווח ארוך. אם הוא נכשל בזה, הוא נכשל בתפקידו.

ב' אבליו:

אני רוצה להוסיף לבני שרון ולדבורה ליפשיץ מתוך סעיפי החוק עצמו. ראשית, אני רוצה לומר לדרורה. דרורה אומרת שצריך להוסיף את המילה "אמינות" בסעיף 21, כדי שתהיה אחידות בניסוח. אני אומרת, ולא היא. בסעיף 16 כתוב "אמינות ויעילות לפי תנאי רשיונו". כלומר, דקות האספקה נקבעת על ידי השר ברשיון עצמו. זו התשובה לדרורה. אין צורך להוסיף ב-21. המונחים האלה, לפי תנאי רשיונו, מסבירים מדוע פה כתוב כך ופה כתוב אחרת.

אני רוצה להפנות את בני לסעיף 18 שמדבר על תכנית הפיתוח, שספק שירות חיוני צריך לאשר לשר והשר מאשר אותו או לא מאשר אותו. אם לא הגיש תכנית פיתוח, השר בעצמו רשאי לכפות תכנית זו על ספק שירות חיוני. זו התשובה. כאשר נקבעה התכנית הרי אז זה נכנס לעלות.

היו"ר ג' גל:

ברובנדר, תן לי את הפילוסופיה, מי הם השחקנים שמשחקים בנושא החשמל, קרי - הרשות, הנהלת החברה, שר האנרגיה, ומה תפקידו על פי תפיסת החוק של כל אחד מהגופים האלה.

ש' ברובנדר:

היום או לפי החוק?

היו"ר ג' גל:

לפי החוק.

ש' ברובנדר:

אתחיל מהמצב הקיים. היום חברת החשמל היא חברה ממשלתית. אפילו לא הייתה חברה ממשלתית היא חברה שעובדת בתוקף זכיון. היום כל הסמכויות מרוכזות בידי הנציב העליון, כשהאצלת הסמכויות זה חלק השר וחלק הסמכויות שהואצלו לי לצורך תפעול משק החשמל. זו נקודת המוצא. דיברנו על הפרדה והקמת אותו גוף שנקרא PUC, וחשוב להבהיר שאותו גוף הוא מושג משפטי אמריקאי. ועדת ורדי שדיברה על PUC זה גם PUC שיפוטי, שזה בכלל דבר שעומד בסתירה מוחלטת למבנה התחיקתי של מדינת ישראל ולנושא חלוקת הסמכויות במדינת ישראל.

מתוך כל השיחות שהיו לנו, ויושבים פה ידידיי ממשרד המשפטים שוודאי ירחיבו בנושא, מבנה השלטון במדינת ישראל הוא כזה שהשר הוא האחראי הסופי לתפקודו של משק החשמל. מה שאנחנו עושים היום עם ה-PUC, אנחנו נותנים חלק מהסמכויות שהיום מוקנות לנו ומעניקים לגוף אחר. המטרה של הענקת הסמכויות הזו באה לענות על שניים או שלושה צרכים, כשלמעשה אפשר לבוא ולהגיד: אין צורך אינהרנטי לעשות את זה. הרי יכולים להציע שאותו מבנה משפטי קיים ימשיך, ושר האנרגיה כפי שמופקד היום על נושא התעריפים יהיה גם מופקד להבא על נושא התעריפים. פה השלטון מרצונו החופשי מקים אורגן ומעניק לו חלק מהסמכויות שמצויות היום בידי השר.

בהגדרת התפקידים של ה-PUC, בגלל שהמושג שאול משיטת שלטון אחרת שלא תואמת את החוק הישראלי, אנחנו בכוונה יצרנו הפרדה חדה.

היו"ר ג' גל:

מה זה ישפר?

ש' ברובנדר:

זה ישפר כלפי הציבור, לא כלפי עצמו.

היו"ר ג' גל:

כלפי הציבור מה זה ישפר?

ש' ברובנדר:

יתן לו שקיפות, יתן לו אמינות, מעורבות. אולי זה יתרחב גם לתחומים אחרים. זה תואם את הפילוסופיה הכללית של חיסול המונופולים, יציאת הממשלה מקביעת דברים וכד'. זהו סוג השיפור, יותר נורמטיבי ופחות מעשי.

בחמש השנים האחרונות מאז שהפעלנו את ועדת ורדי, למעשה הממשלה כמעט יצאה לחלוטין מהנושא של קביעת התעריפים. לפחות המעורבות הפוליטית נעלמה. הכוונה שלנו, ששירותים חיוניים לא תהיה בהם מעורבות פוליטית. בהגדרת הניסוחים של תפקידי ה-PUC שאנחנו מדברים עליו קבענו דברים שניתן להפריד אותם בצורה מוחלטת מהדברים שהם תפקידי השר וסמכויותיו. מה שאמרו פה אילנה ובני, אתה יכול להרחיב אותו קמעא ולהגיד שהבררה היא בין הקמת PUC, הנוסח המורחב, ובין ביטולו של משרד האנרגיה.

היו"ר ג' גל:

טנה, אני רוצה לשאול אותך שאלה. בסעיף קטן (2) כתוב שהרשות בין תפקידיה יהיה קביעת אמות מידה לרמה, לטיב ולאיכות השירות שבעל רשיון ספק שירות חיוני נותן. יש לי מפעל וכל שבוע יש בו הפסקת חשמל. זה נכנס לסעיף (2)?

ט' שפניץ:

הם כותבים את אמות המידה. אני מניחה שיכתבו את זה.

היו"ר ג' גל:

האם הרשות יכולה לקבוע שהפסקת חשמל במפעל לא יכולה להיות יותר מאחת לעשר שנים? לפי הסעיף הזה היא יכולה לקבוע?

ט' שפניץ:

כן.

היו"ר ג' גל:

אילתה, מה אם כן חסר לך?

י' אילתה:

לא הבנתי למה לרמה, לטיב ולאיכות ייכנס הנושא הזה.

היו"ר ג' גל:

זו פרשנות של המשנה ליועץ המשפטי לממשלה. היא תאמר את זה בבית משפט, אם זה יגיע, ויתחשבו בדעתה, תאמין לי.

י' אילתה:

אם מדובר ברמה, טיב ואיכות השירות - - - -

ט' שפניץ:

אתה קובע את אמות המידה.

י' אילתה:

אני רוצה שיהיה כתוב במפורש גם אמינות אספקה, כדי שלא יהיה הוויכוח הזה.

ט' שטיין:

אם אתה אומר דברים ספציפיים זה יכול לגרוע מדברים אחרים.

י' אילתה:

כולם מסכימים שזה כלול כבר כאן.

א' שלגי:

כיוון שמסכימים שזה כלול אתם חושבים שזה לא צריך להיות.

י' אילתה:

לכן הוויכוח.

ט' שטיין:

אני מסכימה שזה כלול. אם נוסיף את זה במפורש זה עשוי לגרוע, כי זה יכול להתפרש כאילו דברים אחרים שבאופן טבעי כן נכנסים לזה, הם לא נכנסים לזה. לכן אני מציעה לא להכניס אמינות אספקה.

א' מעוז:

לפי דעתי, זה נכלל בטיב. אני מסכים אתה. זה כלול בטיב ולא כדאי להוסיף את זה. דרך אגב, מה שכתוב ב-16(א) לא עומד בסתירה. כתוב: "בעל רשיון ספק שירות חיוני יתן שירות לכלל הציבור, באמינות, ביעילות וברמה הדרושה, לפי תנאי רשיונו לפי כל דין". גם מה שאתה תקבע זה יהיה לפי דין. זאת אומרת, גם אם אתה תקבע לגבי אמינות לגבי שירות זה יהיה על פי דין, ובעל רשיון צריך לעמוד באמות המידה שלך. אין שום סתירה.

לגבי הנושא של ההשקעות - אני חושב שאם יש תכניות לגבי בעל שירות חיוני שהתכניות שלו אושרו על ידי משרד האנרגיה, זה לא מחייב אוטומטית את מנהל הרשות. כי דרך אגב, כתוב בסעיף 22 (ב): "לעניין קביעת תעריפים, הוצאות, כולן או חלקן, אשר לדעתה אינן נדרשות למילוי חובותיו של בעל רשיון ספק שירות חיוני לפי חוק זה". כלומר, יש לו דרגות חופש. כמו שהיה בוועדת פוגל לגבי חלק מהנכסים להכיר בהם כנכסים מוכרים וחלק לא נכסים מוכרים.

היו"ר ג' גל:

בסעיף 21 שמענו מספיק. נעבור לסעיף 22.

ר' מוסנזון:

יש בעיה עם סעיף 21(1), זה לא נדון. אם זה נשאר פה רק תעריפים, המשקל עובר להגדרה ובהגדרה לא דיברנו. כי יש פה בעיה של חלוקה בין תעריפים לתשלומים שבמסגרת הסכם.

ב' אבלין:

לא צריך לתקן את זה. זה רק לצרכן.

היו"ר ג' גל:

בואו נתקדם, נראה את התמונה כולה ואחר כך נחזור עוד פעם.

ס' אלחנני:

ב-21(2), לפי אותה שיטה שגם הגב' שפניץ וגם הגב' שטיין אמרו, אם תצמצמו פה את ההגדרה ותגידו: קביעת אמות מידה לשירות שבעל רשיון ספק שירות חיוני נותן. אני מבינה את הראש המשפטי שלכם. צריך להגדיר את ההגדרה בצורה המינימליסטית ביותר, הוא צריך לתת שירות, והרשות תקבע את אמות המידה הן לטיב, הן לאיכות, הן לאמינות. תיתן לה את הכוח האמיתי אם לא תגדיר. מה זה רמה? מה זה טיב? מה זה איכות? אני לא יודעת איך להבדיל בין רמה, טיב ואיכות.

ר' פלד:

נדמה לי שיש פה טעות אסטרטגית. התעריף זה כמו שהזנב מכשכש בכלב. התעריף הוא שמוביל את המדיניות האסטרטגית של הפיתוח. כי תעריף החשמל קובע את המדד במדינת ישראל. הוא קובע את עלות הייצור הישראלי. אני לא חושב שאתה יכול להפריד את זה מסמכותה של ממשלה.

מה שבני שרון אמר, אני לא חושב. הרי המדינה מחליטה איזה סוגי גז יהיו במדינה, איזה סוגי דלק יהיו במדינה, אם תהיה תחנה גרעינית או לא, אם יגיע גז טבעי או לא. האם ייצרו בפחם או בגז. המדינה קובעת את זאת. אם אתה שולל את זה ממנה תשב איזו רשות; ביפן תעריף החשמל פי שלושה ממדינת ישראל כי הם החליטו שזה טוב להם. זו החלטה אסטרטגית. לדעתי, זה אקט שלטוני תשתיתי בסיסי של מדינה שצריך להישאר ברשות הממשלה.

היו"ר ג' גל:

נעבור לסעיף 22.

ב' שרון:

משפטית הייתי רוצה לדעת למה מתייחסת המילה הוצאות בסעיף 22(ס). מה יכול להיכלל והאם זה מכסה בעצם את כל אותם דברים שהיינו רוצים שזה יכלול, כולל השקעה בעבר. או רק הוצאות שוטפות?

א' שניידר:

על פי הנוסח, לפי מיטב הבנתי, אין הגבלה. כתוב הוצאות אז זה כולל כל סוג של הוצאה.

ב' שרון:

השאלה אם החברה השקיעה באמצעי ייצור וההשקעה הושלמה, האם זה נכלל במסגרת הוצאה שמוכרת או לא?

ס' אלחנני:

זה מה שאמרתי קודם. האם הפחת על ההשקעה הזאת נכלל או לא?

א' שלגי:

הוצאות זה כל הוצאה שהייתה לחברה. PUC יבדוק. ירצה - יכיר, לא ירצה - לא יכיר.

ב' שרון:

הייתי מבקש לדעת מה חוות הדעת של המשפטנים בעניין הזה.

ב' אבלין:

חוות דעת המשפטנים היא שיש לדברים הפירוש הפשוט שלהם. הוצאה פירושו מה שכתוב במילון הוצאה. אבל מה? כתבנו הוצאה הקשורה בשירות. ה-PUC יש לו שיקול דעת לראות איזו הוצאה קשורה בשירות. PUC גם קובע איזו הוצאה הייתה נחוצה או לא הייתה נחוצה. כלומר המילה "הוצאות" לקוחה מהמילון, מהעברית הפשוטה. לא צריך להגדיר את זה.

א' מעוז:

ב-(א) כתוב שהמחיר ישקף את עלות השירותים. אני חושב שהעסק די סגור.

רק הערה בעברית ב-(א) - שלא תהיה הפחתת מחיר במקום הוזלת מחיר. אין מחירים זולים.

א' שניידר:

אני מציעה להוריד את המילים "למניעת סבסוד צולב". אלו הן מילים שמקומן בדברי הסבר ולא בנוסח משפטי.

ט' שטיין:

לא רציתי את זה אבל אמרו שזה לצורך הסבר.

י' חורש:

האוצר מאוד רצה את זה.

א' שניידר:

אני חושבת שיש מקום להוריד את זה.

ס' אלחנני:

אני חושבת שהעניין של סוגי שירותים לא ברור פה. אנחנו יודעים מה זה סבסוד צולב, כשאתה אומר שהצרכן הביתי יסבסד את התעשייה או ההיפך.

דבר שני: הוצאות לפי המילון העברי המקובל זה בדרך כלל הוצאות בעין, הוצאות שנעשות בפועל.

היו"ר ג' גל:

כל פעם כשאתם מבזבזים את הזמן אני חושב אם אני לא צריך לעלות למעלה, לומר לעשות הפרדה בחוק ולתת לתשעה חודשים רשיון זמני ולהיפטר מהעניין הזה. אני מתחנן בפניכם, אל תבזבזו זמן.

ס' אלחנני:

הבעיה הגדולה הייתה בחברת החשמל, שחלק מההוצאות זה זקיפת הוצאות, ואתה צריך לחשוב גם על הדברים שאינם נראים בעין. יבואו להגיד לך, פחת אני לא רואה בעין, איפה זה. דברים מחסוג הזה. לכן הייתי מנסה להגדיר את זה יותר טוב, כי את אומרת את זה בנוסח משפטי. בחברת חשמל בגלל הנוסח המשפטי של הזכיון 60 שנה הלכו עם זה.

היו"ר ג' גל:

כאשר מאשרים הקמת תחנה באיזשהו מקום לא דורשים תזכיר השפעה על איכות הסביבה?

א' שלגי:

ודאי שכן.

היו"ר ג' גל:

אז למה צריך שכאן נכניס את עניין איכות הסביבה?

ש' ברובנדר:

לא צריך.

היו"ר ג' גל:

הדיון בסעיף 22 תם.

נעבור לסעיף 23.

ס' אלחנני:

אם הרשות מפקחת על התעריפים ולוקחת את כל המקדמים בחשבון, איך יכולה לכפות התייעלות על הספק?

ש' ברובנדר:

בנוסחה עצמה יש התייעלות.

ס' אלחנני:

אם הרשות עושה תפקידה נאמנה היא לא צריכה את זה.

י' אילתה:

רציתי לשאול את המשפטנים. כתוב פה "התייעצות עם השרים". החלטה סופית ל-PUC?

א' שלגי:

שלך.

ט' שטיין:

לפי דעתי כשקוראים את סעיף 23(א) הוא לא הגיוני: הרשות תקבע את התעריפים מעת לעת, ועד שתקבע אותם מעת לעת היא תקבע אותם.

א' שלגי:

אנחנו נמצאים במשטר מסוים שיש בו מערכת שנותנת לפי נוסחה מחיר. עד לפעם הראשונה צריך להיות מנגנון שהיא תוכל ללמוד את הזמן ולהחליט. קבעה הרשות נוסחה מסוימת, יקרה משהו, פתאום אין רשות, פתאום קרה משהו, צריך להיות איזשהו עדכון שהם יוכלו לעדכן את התעריף.

א' שניידר:

אם אין רשות היא לא תוכל גם לעדכן. אם יש חוק, תהיה רשות. עד לחקיקתו של החוק יש התעריפים הקיימים. מרגע חקיקתו עדיין התעריפים הקיימים קיימים לפי סעיף הוראות המעבר. ברגע שהרשות תקבע את התעריפים, החוק ייכנס.

ש' ברובנדר:

יש גם נוסחת עדכון.

א' שניידר:

העדכון ייכנס לסעיף קטן שמדבר על העדכון.

ב' אבלין:

זו לא הוראת מעבר. זו הוראת עדכון.

היו"ר ג' גל:

אני גם לא מבין את הסעיף הזה.

ד' ליפשיץ:

צריך לכתוב שהיא תקבע את התעריפים ואת נוסחת העדכון.

היו"ר ג' גל:

אם אני מבין את מה שאתם אומרים שאתם מתכוונים, היה צריך לכתוב: הרשות תקבע את התעריפים מעת לעת על בסיס נוסחת עדכון שתקבע הרשות.

ד' ליפשיץ:

לא. הרשות תקבע שני דברים. היא תקבע את התעריפים ותקבע נוסחת עדכון שתהיה בתוקף כל עוד היא לא קובעת אחרת.

היו"ר ג' גל:

מי שמפרש את מה שכתוב פה זה המשפטנית שלנו, עם כל הכבוד.

א' שניידר:

אני הצעתי לכתוב כך: הרשות תקבע את התעריפים מעת לעת. התעריפים יעודכנו על בסיס נוסחת עדכון שתקבע הרשות. נוסחת העדכון לפי סעיף קטן (א) יכול להיות שתביא בחשבון את מה שהיא תביא בחשבון.

היו"ר ג' גל:

זה הגיוני?

ט' שטיין:

כן.

א' שניידר:

היא צריכה לקבוע את התעריף ואת נוסחת העדכון. אם היא תשנה תעריף, יש לה סמכות לשנות, עדיין אחר כך התעריף השונה הזה יעודכן לפי אותה נוסחה.

י' חורש:

אם תוציא את המילים "עד קביעה אחרת", יהיה תעריפים ויהיה עדכון. לא תהיה התערבות בעדכון אם תרצה להתערב בזה.

א' שניידר:

אבל היא תקבע את התעריף מעת לעת. נניח שהיא קבעה תעריף ב-1 בינואר ואחרי חצי שנה היא רוצה לקבוע תעריף אחר, אז היא תקבע אותו.

י' חורש:

חרף נוסחת העדכון?

א' שניידר:

ודאי.

י' חורש:

לי נדמה שזה מבהיר את זה בצורה יותר טובה.

היו"ר ג' גל:

קיבלנו את הנוסחה של אנה לסעיף.

סעיף 24.

י' אילתה:

בשורה ראשונה של הסעיף נאמר "הרשות תקבע אמות מידה לרמה, לטיב ולאיכות". אני מציע להוסיף "ולאמינות האספקה".

בשורה השנייה כתוב "בכפוף". אני מציע שיהיה כתוב "בתיאום" או "בהתאמה לתכנית הפיתוח".

בשורה השלישית כתוב "בדרך שיקבע השר", הייתי כותב "יפורסמו ברבים". כלומר, יועמדו לעיון הציבור ויפורסמו ברבים, לא בדרך שיקבע השר.

י' ורדי:

צריך לקבוע כי אחרת יפרסמו את זה ב"הצופה".

א' שניידר:

הצענו לכתוב שזה יפורסם בדרך שיקבע השר. השר יקבע. אין פה בעיה. זה יהיה בתקנות אידך זה יפורסם. לא שינינו. לא צריך כרגע להיכנס.

היו"ר ג' גל:

מי מאשר את התקנות?

א' שניידר:

לא כתבנו.

ט' שפניץ:

הפרסום צריך להיות. כותבים "יקבע השר", זה אומר שזה יהיה בתקנות. יש דגמים מסוימים אידך מפרסמים לציבור, תלוי לאיזה ציבור, ואיפה, בשפות וכו'.

ט' שטיין:

אני גם חושבת שכשקוראים את הסעיף המילה "בכפוף לתכנית הפיתוח" לא מתאימה ולא נכונה. אמות מידה לא יכולות להיות כפופות לתכנית פיתוח, יכולות להתייחס, יכולות להיות בהתאמה. אבל לא בכפיפות. מבחינת העברית ומבחינת ההיגיון זה לא נכון. לכן בתיאום או בהתאמה זו הצעה טובה.

היו"ר ג' גל:

אם אני מבין נכון, יש איזשהו קשר בין סעיף 24 לסעיף 21. נלך הלאה. נחזור ל-24.

א' שניידר:

גם ב-25 אותו דבר. הצעתי בכלל ב-21 לכתוב, אחרי שיוחלט מה זה יכלול, "להלן - אמות המידה", ואז אין לנו בעיה. זה יחזור על עצמו ב-24 וב-25, ומה שיוחלט לגבי 21 יחול גם על 24 ו-25. לכן ב-25 אני לא רואה בעיה. כתוב "לא תקבע הרשות תעריף או אמות מידה... אלא לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת". יש עוד גוף שיוקם שזה הוועדה המייעצת. אני לא רואה כאן בעיה.

היו"ר ג' גל:

נחזור לזה. אני רוצה שנדון בזה אחרי שנסכם את סעיף 21.

א' מעוז:

יש לי הערה בין סעיפים. הנושא של סעיף 24 כפוף או לא, זה כוונה נגזרת. למעשה אומרים לו: ראה, אושרה תכנית פיתוח, תגזור מזה את העלות המוכרת ואת האמינות. אלא מה? אני חושב שמנהל הרשות הייתה צריכה להיות לו איזשהי מעורבות

בסעיף 18. כלומר, כשמאשרים תכניות השקעה צריכים להיות בתיאום אתו, כי הוא בסך הכול אחראי גם על הנושא של הטיב.

א' שלגי:

לא. הוא מנהל חשבונות ומי שאחראי על מדיניות פיתוח זה מדינאי.

היו"ר ג' גל:

נעבור לסעיף 26.

א' שניידר:

אני חייבת לציין, שלא הצלחתי להבין מה ההבדל בין הסעיף הזה לבין סעיף 16 (ו), שאותו כבר עברנו, ושם אתם מטילים חובה על בעל רשיון ספק שירות חיוני לדווח וכו', כשזה השרים. פעם אחת זה השרים ופעם אחת זה הרשות. אני רואה סתירה בין שני הסעיפים.

ד' ליפשיץ:

יש בלבול בין שני הסעיפים, סעיף 16(ו) וסעיף 26. בסעיף 16(ו) הכוונה הייתה שהשרים בעצם יקבעו בתקנות דין אחר של דיווח חשבונאי לספק שירות חיוני, לחברת חשמל במקרה הזה. ב-26 הייתה כוונה שהרשות תוכל בנוסף לדין הקבוע שיחול על חברת החשמל על הפסקת שירות חיוני לקבוע הוראות לרישום חשבונאי ודיווח אחרות. יש אבל איזשהי כפילות. דיברנו על הסעיף הזה גם לפני הדיון עם רשות החברות הממשלתיות. הם מאוד מבקשים ששני הסעיפים יישארו. אם הוועדה תחשוב שעדיין יש סתירה, הייתי מבקשת שיזמינו מישור מרשות החברות הממשלתית להסביר מדוע הם חושבים שהסעיפים שצריכים להישאר שניהם למרות הסתירה.

א' שלגי:

סעיף 16(ו) מאפשר גם במסגרת מדיניות הממשלה לעשות ניהול חשבונאי ושערוך ולהפריד תחנת כוח שיהיה לה מאזן עם חובות והתחייבויות וכו', וזה לא בא לידי ביטוי בסעיפים שהם של ה-PUC. יש פה שני דברים שהם אחרים. בסעיף 16 זה חלק מכלים שיש לממשלה לעשות דברים שאנחנו רוצים לעשות בעוד עשר שנים. אנחנו מבקשים להשאיר את הסעיף הזה.

בסעיף PUC על ה-UTILITY יש חובת דיווח לפי כל מה שאומר גילוי דעת 36. צריכים לעשות גילוי דעת חשבונאי. אם הם ירצו איזשהו דו"ח מסוים כדי לבנות את התעריף בצורה מסוימת מותר גם לבקש דו"ח מסוים על שיעור ההוצאות של פרט מסוים בתחנת כוח כדי להכניס את זה. לכן אנחנו צריכים את שני הסעיפים האלה ואנחנו מבקשים להשאיר את זה ככה.

א' שניידר:

צריך להתאים אותם כי אחרת יש ביניהם סתירה.

י' אילתה:

אולי כפילות, לא סתירה.

היו"ר ג' גל:

כפילות זו לא סתירה.

א' שניידר:

זה אומר שהם יצטרכו לפי העקרונות שמישהו יקבע.

היו"ר ג' גל:

סעיף 26 גמרנו. הוא נשאר.

נעבור לסעיף 27.

א' שניידר:

אין בעיות בסעיף זה.

היו"ר ג' גל:

נעבור לסעיף 28.

א' שניידר:

נאמר בסעיף "החלטות הרשות או הוועדה המייעצת... יפורסמו זולת אם קבעה הרשות או הוועדה המייעצת אחרת..." איפה יפורסמו ואיך יפורסמו? הצענו לכתוב "יפורסמו ברבים", אבל אני לא בטוחה שזה נותן פתרון.

י' אילתה:

אני מציע למחוק את המילים "הוועדה המייעצת". כי אם היא מייעצת, מה היא מחליטה? לא ברור לי בדיוק.

א' שניידר:

נכון.

היו"ר ג' גל:

איפה לפרסם את זה?

ש' ברובנדר:

הוא יוציא דו"ח שנתי ויפרסם ברשומות שיש דו"ח לציבור.

ר' מוסנזון:

כל התוכן של הוועדה המייעצת הוא הפומביות, לכן צריך לתת לזה ביטוי. לוועדה המייעצת אין סמכות החלטה אבל היא מסכמת בעצמה את דעתה על מיני אישיוס, ולא יהיה לזה בשר ולא יהיה לזה בסיס אם היא לא תיתן לזה פומבי.

היו"ר ג' גל:

יש משהו במה שאומר רן, כי כשם שיש חובת דיווח לממשלה של המלצות הוועדה המייעצת של בנק ישראל - אם זה נעשה או לא נעשה זה סיפור אחר - צריך לכתוב "החלטות הרשות והמלצות הוועדה".

סעיף 28 מתקבל בתיקון שציינתי.

היו"ר ג' גל:

אנו עוברים לסעיף 29.

א' שניידר:

פרט לשינויי הנוסח לא כל כך הבנו בשביל מה צריך תקנות בסעיף הזה.

ד' ליפשיץ:

גם מה היחס בין 29(א) ל-29(ג)? אם היא רשאית לאפשר לארגוני צרכנים להביא בפניה עמדות והצעות, לא צריך את סעיף 29(ג).

ב' אבלין:

למה? יש לה זכות לבדוק.

ד' ליפשיץ:

להביא בפניה זה לא לבדוק. אפשר לעשות את זה בסעיף אחד.

ר' מוסנזון:

(ג) נותן מעמד גם לפרטים בעוד ש_ (א) נותן רק לארגונים מוכרים.

ד' ליפשיץ:

צריך לאחד את זה.

ט' שטיין:

המילה "תלונות" מפריעה לי. אני חושבת שזה כלול בעמדות והצעות. זה מצחיק שבראש ראשי כתוב תלונות.

ש' ברובנדר:

במפורש כאן.

א' שלגי:

אם לא יהיה כתוב "תלונות", תלונות הציבור יגיעו למשרד האנרגיה. מאחר ואנחנו מקימים רשות אנחנו רוצים שהיא תטפל גם בנושא התלונות.

א' שניידר:

יש לי נוסח שהצעתי. הצעתי לצמצם את הסעיף הזה והוא ייראה כך: "לצורך מילוי תפקידיה לפי חוק זה, הרשות רשאית לבדוק עמדות, הצעות ותלונות של צרכנים, והיא תאפשר לנציגי ארגוני הצרכנים להביא בפניה הצעותיהם וטענותיהם לעניין קביעת תעריפים ואמות מידה, בדרך שיקבע השר בהתייעצות עם שר האוצר".

ס' אלחנני:

אני חושבת שצריך להפריד בין שני דברים שעשו ביניהם עירוב. יש העניין של נציב קבילות האזרחים, הצרכנים, וזה מוסד שצריך להיות קיים בכל גוף שנותן שירות ומתעסק בתלונות צרכנים. זה צריך להיות מסלול נפרד. מה שאני חושבת שניסו לתת פה וחיברו בין שני הדברים ולא הפרידו כיאות, זה מה שה-PUC האמריקאי היה צריך להיות, לייצג גם את הצרכנים עצמם. לכן צריך להפריד את זה. הצרכנים עצמם צריכים להיות מודעים

מראש. אני לא חושבת שצריך לקבוע את זה בתקנות אלא בחקיקה, לחזק הרבה יותר את העניין של צרכנים. העניין הזה מאוד לא מוגדר. זה לא צריך להיות בתקנות שיקבע השר.

א' שניידר:

רק האופן, איך הם יפנו.

ס' אלחנני:

למשל, שהדברים צריכים להתפרסם מראש והם צריכים להגיב על זה שהמחירים עומדים לעלות, או רווי קבוע של מחירים. יכול להיות שזה שיבש את עבודתם של ה-PUC האמריקאים. אבל דבר שני שצריך להיות, שהצד הצרכני יהיה מיוצג גם לגבי מתן רשיונות, איפה יקימו תחנת כוח.

ש' ברובנדר:

זה הליך אחר לגמרי.

ס' אלחנני:

אבל המילה צרכנים מופיעה פה לראשונה.

י' אילתה:

יש פה חילוקי דעות ומנסים לטשטש את העניין. פעם כתוב "רשאי לשמוע" ופעם כתוב שהוא חייב לשמוע. ברובנדר בדעה שאת הנושא הזה צריך להעביר ל-PUC. אצל ברובנדר יש מחלקה שמטפלת בתלונות הציבור, אנשים מטלפנים לאותו האיש ומגיעות התלונות לחברת החשמל. חברת החשמל עונה או לא עונה, בדרך כלל כן. אין שום סמכויות לאותו התפקיד במשרד האנרגיה. כשהכנו את המסגרת סיכמנו שיש אפשרויות שונות. בוודאי שה-PUC צריך לשמוע את נציגי הציבור. השאלה אם היא צריכה לטפל בכל תלונה של כל גברת שלא מחברים לה או מפסיקים לה את החשמל.

לדעתי, יש קונצפציה אחרת. זה צריך להיות בחברת החשמל. יש שם מחלקה כזאת, וה-PUC צריך לבקר בחברת החשמל שהדברים באמת נעשים, ופעם בשנה להוציא דו"ח ולהגיד - היו כך וכך תלונות, כך טיפלו בהן. אולי להיכנס לא רק פעם בשנה. אבל נדמה לי שאם תהיה פונקציה כזאת ב-PUC אנחנו למעשה גורמים לכפילות ומורידים מהאחריות של חברת החשמל לטפל באופן ישיר בתלונות. יש פה גישות שונות, ואני מעלה את זה כי אני חושב שצריך להגדיר בבירור.

ט' שפניץ:

חברת החשמל כבודה במקומה מונח. היא מבררת יפה מאוד את התלונות והיא צריכה להמשיך לעשות את זה. אין שום בעיה. מי שקובע את אמות המידה של טיב השירות הוא צריך לקבל את התלונות. זה האינדיקטור הטוב ביותר כדי לקבוע את אמות המידה. ולכן אם ברובנדר יש לו תלונות ששייכות לרשות, הוא יעביר אותן ולא תהיה כפילות ולא תהיה בעיה.

היו"ר ג' גל:

אם הבינותי נכון, השאלה היא שמישהו התלונן שלא חיברו לו בזמן. מי צריך לתת לו את התשובה מחר?

ש' ברובנדר:

ה-PUC כי הוא מופקד על הנושא.

ט' שפניץ:

אם הוא פנה לחברת החשמל - חברת החשמל.

ש' ברובנדר:

היום כל הנושא הצרכני מול חברת החשמל מוסדר בכללים שהוצעו בתוקף פקודת זכיונות החשמל. הכללים האלה קובעים את כל מערכת היחסים, אם כי אמנם היא חד-צדדית, אבל אנחנו מתייחסים לזה כאילו חוזה אחיד.

היו"ר ג' גל:

מה אתה עושה עם תלונה היום?

ש' ברובנדר:

אני מטפל בה, אני מחליט ואני מורה לחברת החשמל או לפעול ככה או לפעול אחרת, או שאני אומר לצרכן - טעית, לא צדקת.

היו"ר ג' גל:

לפי החוק הזה הרשות תורה לחברת החשמל: תוך 24 שעות תחברי את החשמל שם, והיא תהיה חייבת לעשות זאת?

ש' ברובנדר:

כן. ואז תזכי אותו או תחייבי אותו. בתי משפט היום מפנים אליי כהחלטה שיפוטית סוג מסוים של תלונות.

צ' שאשא:

אני חושב שצריך מאוד להיזהר לא לקבוע בחוק חובות כאלה שיטילו על הרשות חובה להיכנס לכל תלונה ברמת המיקרו. אני חושב שבמצב כזה פשוט יתערער האיזון בין מה שהיא צריכה לעשות מבחינת תשומות הזמן ובכלל התשומות שהיא משקיעה בנושא של קביעת התעריפים לבין הנושא של בירור כל תלונה ברמת המיקרו הכי קטנה שיש. אני חושב שהרשות צריכה לטפל באופן כללי בעיקר בתלונות חתכיות שמייצגות בעיות ברמה של מקרו, יותר חתכיות. פה ושם דרך הטיפול בתלונות חתכיות צריך לטפל בדברים של מיקרו. אסור לגרום לזה שהניסוח בחוק יהיה גורף עד כדי כך שכל תלונה קטנה מיד הרשות תטפל. עדיין יש הפאזה שחברת החשמל היא זאת שמקבלת את התלונות ומטפלת בהן, והרשות צריכה לקבוע לעצמה את הדרכים איך היא עושה את הפיקוח על חברת החשמל ברמה הזאת. יש כל מיני טכניקות לעשות את זה. יש כל מיני מדדים שאפשר למצוא לצורך העניין, וכבר עשו עבודות. נדמה לי שוועדת צ'מנסקי השאירה ספר איך ניתן לטפל בדברים האלה. צריך מאוד להיזהר בניסוח החקיקתי, שלא תהיה חובה שהיא לא תוכל לעמוד בה, ותערער את האיזון בין מידת התשומות שמשקיעה בנושא של תלונות ציבור לבין דברים אחרים.

ב' אבלין:

אסור לשכוח שהחוק הזה נועד בסופו של דבר בשביל הצרכן. מילים גדולות ויפות - איכות, רמה וכו' - אין להן כל ערך אם לצרכן אין אפשרות לגשת להתלונן. כן במיקרו. אנחנו רואים את הצרכן לנגד עינינו ולא אימצנו את הדוגמא האמריקאית הגדולה של גוף מעין שיפוטי, אבל נתנו לרשות בהחלט יעד של שמיעת כל צרכן וצרכן. לכן אנחנו אומרים שאסור לוותר על זה. אסור ללכת בגדול על ארגונים, על דיבורים. הצרכן לנגד עינינו.

ש' ברובינדר:

אחרת שלא יקראו לזה רשות שירותים ציבוריים אלא רשות תעריפים.

א' מעוז:

אני די מרוצים משאר האספקטים. הנושא של התלונות בארץ מאוד לא מפותח ביחס למונופולים, ואני לא רוצה להביא דוגמאות. יש הרבה מתחום התחבורה ומתחום חשמל. הציבור לא מודע היום לזכויות שלו, וכשלאט לאט בזמן השינוי יהיה מודע לזכויות שלו הוא יציף רשות כזאת באלפי תלונות. הוא צריך לקבוע הליך יעיל, וההליך היעיל יכול להיות שמישהו מגיש תלונה לחברת החשמל ושולח לו העתק. אתה צריך לעקוב אחרי התלונה הזאת ולראות איך חברת החשמל מטפלת בזה. רק במקרים שהיא לא טיפלה לשביעות רצונך והיא צריכה, כמובן, כשהיא מטפלת, לשלוח שוב העתק איך היא טיפלה בזה, ורק במקרים הקיצוניים אתה נכנס לתמונה, אבל אתה צריך להיות כל הזמן מודע. זה עומס רב. מצד שני, הייתי אומר שחייבת לבדוק, לא רשאית. אם לא תכתוב חייבת יכול להיות שהיום אתה אילתה, מחר יהיה מישהו אחר. אני מסכים שמישהו צריך כאן להגן על הצרכן כל זמן שהמבנה הוא מונופולי.

ט' שפניץ:

כתוב כאן "בדרך שיקבע השר". אם רוצים שיש הצפה כזאת אפשר בתקנות לתת יותר או פחות, לפי העניין. בדרך כלל שולחים ליצרני החשמל והם עונים. זה צריך להיות בתקנות. אם דבר הוא לא בחקיקה, אתה לא יכול לפעול לגבי צדדים שלישיים בלי חקיקה.

צ' שאשא:

אמרתי קודם שצריך להיזהר בניסוח החקיקתי והתכוונתי בדיוק לעניין של חייבת או רשאית. חייבת, לדעתי, זה גורר אותה לכל תלונה. היא לא תוכל לבחור את התהליך היעיל אלא היא תהיה חייבת לטפל בזה, לעומת רשאית שהיא כן תוכל לבחור את התהליך.

דבר נוסף לגבי סמכויות השר: אני חושב שדווקא פה הייתי רוצה שהרשות היא זו שתקבע לעצמה את דרכי עבודתה בטיפול בתלונות הציבור ולא שר הוא זה שיכתיב לה איך לעשות את זה. כי זה בדיוק אומר שהיא תצטרך לעשות את האיזון הנכון בין כלל התפקידים שלה. ברגע ששר עושה את זה והוא מטיל אחריות על מישהו אחר, לדעתי, כל האיזון העדין הזה יכול להתערער.

היו"ר ג' גל:

לי לא ברור דבר אחד. השאלה היא שאלה של תפיסה. אי אפשר שתלונות תיבדקנה בשני מוסדות שונים. היום התלונות נבדקות במשרד האנרגיה ובחברת חשמל.

ש' ברובינדר:

משרד האנרגיה גם קובע את התעריפים.

היו"ר ג' גל:

על התלונות בחברת החשמל לא צריך לדבר. החוק לא אומר שאפשר להתלונן בחברת חשמל. להתלונן אפשר בכל מקום. אנחנו עוסקים ברשות.

בקונצפציה, אי אפשר שתלונות והוראות לחברת החשמל יהיו בשני מוקדים. אם אני מבין, החוק בא ואומר - עד היום התלונות נבדקו במשרד האנרגיה, ממחר והלאה משרד האנרגיה יוציא את זה לכאן, והרשות יכולה לפסוק וכו'. בזה גמרנו שאלה אחת מי בודק את התלונות.

עכשיו אתה בא ואומר "לצורך מילוי תפקידיה, הרשות רשאית לבדוק תלוניות של צרכנים" ואז זה תלוניות פרטינות, וממילא בזה השר לא קובע שום דבר בסעיף (ג).

י' אילתה:

בסעיף (א) הוא קובע.

היו"ר ג' גל:

בסעיף (א) רק לגבי ארגוני צרכנים.

א' שניידר:

מי בודק בסופו של דבר את התלוניות?

היו"ר ג' גל:

הרשות.

א' שניידר:

אתה מוציא את משרד האנרגיה?

היו"ר ג' גל:

כן.

א' שניידר:

צריך לכתוב: "הרשות תבדוק תלוניות, עמדות והצעות של הצרכנים".

ס' אלחנני:

בדיעבד זה דבר אחד ומראש זה דבר אחר. מראש זה מסלולים של הצעות.

היו"ר ג' גל:

זה ב-(א).

ס' אלחנני:

יש ב-(א) תלוניות, ותלוניות זה אכס-פוסט, וכל הדברים האחרים זה אכס-אנטה. אלה שני מסלולים שונים. האכס-אנטה הוא יותר עקרוני וכלכלי.

היו"ר ג' גל:

אפשר לבוא ולומר שב-(א) זה הצעות וב-ג) זה תלוניות.

א' מעוז:

(ב) צריך להיות בסוף.

היו"ר ג' גל:

אנחנו מוחקים את התלוניות ב-(א) ומשאירים הצעות. ב-(ג) יהיו תלוניות.

עכשיו אנחנו חוזרים לסעיף 21. על פי ההסבר שקיבלנו מהמשפטים אני לא מבין את הבעיה פה. אם אני מבין נכון, האיות והטיב זה גם אם האור נפסק לו כל יומיים או לא. נמצאת פה המשנה ליועץ המשפטי לממשלה. אתה יודע מי יקבע בסופו של דבר? בית המשפט, אם זה יגיע לשם. עד שהוא לא יקבע, אי אפשר לדעת. אם אתה רוצה, תגיש מחר תלונה וזה ייבדק.

נחזור לסעיף 21.

ב' שרון:

אני רוצה להפנות את תשומת לבך שהמשמעות של תעריפים בו אין לה שום קשר ל"ווילינג", זה מתייחס רק לתעריפים של צרכנים.

היו"ר ג' גל:

אילו בעיות יש ב-21 בניסוח?

ר' מוסנזון:

ב-21(1) יש עדיין בעיות. אנה אמרה קודם שזה עובר גם להגדרה.

היו"ר ג' גל:

אפשר להעביר את זה להגדרה אחר כך?

א' שניידר:

אני לא יודע. אני רוצה קודם לשמוע את הבעייתיות. כשראיתי שכתוב כאן שתפקידי הרשות זה קביעת תעריפי חשמל לרבות תעריפים למתן שירותי תשתית לרשת חשמל, וכשראיתי במקביל בסעיף 1 את ההגדרה של תעריף שזה כל סוגי התשלומים שמשלם צרכן לספק שירות חיוני, חשבתי לתומי שתעריף כולל את שני הסוגים. כלומר, גם תעריפי חשמל וגם תעריפים למתן שירותי תשתית ברשת החשמל, עם הגדרה מה זה שירותי תשתית. ואז חשבתי שיהיה טוב לומר בהגדרה: תעריפים - כל סוגי התשלומים שמשלם צרכן לספק שירות חיוני לרבות תשלומים עבור מתן שירותי תשתית. הגדרנו גם שירותי תשתית. שירותי תשתית - מתן אפשרות לבעל רשיון להשתמש ברשת חשמל שאין לו בה זכויות לצורך העברת חשמל.

ב' שרון:

תסתכלי על ההגדרה של צרכן.

א' שניידר:

עכשיו אני מבינה שיש בזה בעיה ואני מבקשת שתאמרו מה הבעיה, כדי שאפשר יהיה לתקן.

ר' מוסנזון:

הכול היה בא על מקומו בשלום אילו מחקנו תעריפי תשתית. אסביר מדוע. לא יהיה נכון לדבר שהרשות קובעת כל תשלומים, מפני שזה ייצור לנו סתירה. ההתקשרויות עם יצרנים פרטיים, שזה כולל גם את הנושא של ה"ווילינג", על זה מפקח השר, וזה תשלומים במסגרת של הסכמים הרבה יותר מורכבים, זה לא תעריפים. אלו הסכמים שכוללים גם פעולות ולא רק חופש אתה יכול לצרוך ויש לך מחיר קבוע.

היו"ר ג' גל:

אתה מוכן לחזור על ההסבר?

ר' מוסנזון:

בנושאים של הסכמים עם יצרנים פרטיים זה נתון לסמכות המשרד בהתייעצות עם הרשות. זה לא תעריפים כי אלה הם הסכמים מורכבים.

א' שניידר:

אז למה זה מופיע בסעיף 21?

ר' מוסנזון:

צריך למחוק פה תעריפי תשתית. תעריפים זה מה שנתון לשיפוטך בלבד. את בוחרת לצרוך ויש לך מחיר קבוע. אבל מה שהוא הסכם מורכב שכולל גם פעולות לא רק מה שאת בוחרת לעשות וזה כרוך בתשלומים, זה לא תעריפים.

א' שניידר:

אבל עדיין אם תמחק את הסיפה הזאת יש לי בעיה עם ההגדרה של תעריף כמו שהיא מופיעה בסעיף (1), כי כתוב שזה כל התשלומים שמשלם צרכן. צרכן זה מי שרוכש חשמל ואינו בעל רשיון ספק שירות חיוני. כלומר, שזה לא רק אני כצרכן סופי אלא כל גוף בדרך שרוכש חשמל.

י' חורש:

הוא לא רוכש, הוא רק מספק.

ש' ברובנדר:

כאשר אנחנו אמרנו שירותי תשתית, צריך להבין שמערכת התשלומים שחברת החשמל גובה מצרכן מתחלקת לשניים: יש מערכת אחת שמסדירה את נושא התעריף עבור צריכת החשמל, ויש תעריפים אחרים שגם הועברו לסמכות הרשות. אני רק אמנה לך כמה בשביל לסבר את האוזן: יש מחיר הרשת, מחיר חיבור מונה, עלות הביקור של טכנאי של חברת חשמל בבית, חיבור בבית, ניתוק חשמל, חידוש חשמל, עלות החשבון ודברים מסוג זה, שכולם יחד מהווים שירותים שחברת החשמל גובה עבורם כסף והם אינם קשורים לצרכן החשמל בקילוואט השעה. כשאנחנו הגדרנו שירותי תשתית התייחסנו לקטגוריה הזאת. בינתיים בגלל הנושא של ה"ווילינג" משום מה החליטו ששירותי תשתית זה בעלות הולכת חשמל מ-א' ל-ב' על רשת של ג'. זה לא זה. לכן אני אומר שמרוב דיבורים אנחנו מחטיאים את המטרה. שירותי התשתית זה כל העלות של התשלומים הנוספים שאינם חשמל.

היו"ר ג' גל:

אם אני מבין מה שאתה אומר, אתה אומר - למתן שירותים שונים?

ש' ברובנדר:

נכון.

היו"ר ג' גל:

ובמקום שירותי חשמל לכתוב שירותים אחרים.

ש' ברובנדר:

עלות הרשת, עלות המונה, ניתוק, חיבור, חשבון. זה לא תעריפים. תעריף קשור לקילוואט שעה.

ב' אבלין:

הכי טוב לכתוב תשלומים בעד שירותים.

היו"ר ג' גל:

נכתוב כך: "קביעת תעריפי חשמל, לרבות תשלומים בעד שירותים שונים".

י' חורש:

צריך לכתוב לצרכן.

היו"ר ג' גל:

"שירותים שונים לצרכן".

א' שניידר:

זה יכול להיחשב כולו כתעריף?

ש' ברובנדר:

כן.

ב' שרון:

לגבי תפקידי הרשות, אני רוצה לציין שהעניין של הסכמים בין יצרנים פרטיים ל-UTILITY זה נחשב בעולם כהיי-טק. אם אנחנו מקימים פה גוף שירכז ברמה הלאומית את מיטב הכוחות בתחום הזה, אני חושב שזה יהיה בזבוז לא להעניק לו את הסמכויות גם בנושא של התווך בין חברת חשמל ליצרנים פרטיים.

היו"ר ג' גל:

ודאי.

ב' שרון:

לפי החוק זה בידי השר.

היו"ר ג' גל:

עוד לא הגענו לזה. זה פרק שלם בפני עצמו. זה כל הוויכוח שהיה. השארנו את זה. כל נושא ה"ווילינג" זה אופרה שעוד לא ניגשנו אליה.

ד' ליפשיץ:

אם סעיף 21(2) נשאר כפי שהוא, אני מציעה בכל זאת ב-16(א) למחוק את המילה "רמה". כי 16(א) מדבר על אמינות ויעילות בהתאם לכל אמות המידה שתיקבענה. אמות המידה לא רק לעניין רמה אלא גם לעניין טיב ואיכות. לכן צריך ב-16(א) להשאיר אמינות ויעילות, ואז הרמה, הטיב והאיכות זה חלק מאמות המידה של 21(2). אחרת יוצא שהוא צריך לספק רק בהתאם לרמה אבל לא בהתאם לטיב ולאיכות.

א' שניידר:

אולי אפשר לכתוב: "באמינות, ביעילות ובהתאם לאמות המידה שקבעה הרשות", ואז את חוזרת להגדרה של הרשות.

ד' ליפשיץ:

זה מקובל.

היו"ר ג' גל:

סעיפים 24 ו-25 יתוקן בהתאם.

מה מעמד הרשות? איפה היא תחיה? מה האכסניה שלה? מה קורה עם הרשות? אמרו שרוצים לתת בעניין זה איזשהו תיקון.

מ' שטרית:

אני רוצה להבין בשביל מה צריך רשות בכלל.

היו"ר ג' גל:

איחרת.

מ' שטרית:

עוד גוף ביורוקרטי?

היו"ר ג' גל:

זה מחליף את הממשלה בפיקוח על המחירים, בפיקוח על טיב.

מ' שטרית:

מחירי החשמל לא יובאו עוד לאישור חברת החשמל?

היו"ר ג' גל:

כבר מזמן לא מובאים.

הייתה שאלה אם הרשות היא רשות סטטוטורית או רשות שבמשרד האנרגיה. אנחנו אמרנו שלראות את זה עוד מחלקה רגילה במשרד ממשלתי זה דבר שלא לזה התכוונו. אז אמרה דוידה לחמן-מסר שיש בכלל מחשבות לגבי הרשויות השונות ומעמדן, אבל יש כוונה שישאירו את זה במשרד האנרגיה אבל עם עצמאות יותר ממה שהיה עד עכשיו. איפה זה בא לידי ביטוי בחוק?

ט' שפניץ:

צריך לגמור לקרוא את הפרק.

היו"ר ג' גל:

אם זה בהמשך, אין לי בעיה.

ט' שפניץ:

זה אוסף של הוראות.

היו"ר ג' גל:

נעבור לסעיף 30.

א' שניידר:

כאן יש הבדל מעובד מדינה רגיל. כי אם הוא עובד מדינה רגיל, אין תקופת כהונה. כאן קובעים לו למרות היותו עובד מדינה, תקופת כהונה מוגדרת והוא לא יוכל לכהן יותר מ-8 שנים.

מ' שטרית:

אני רוצה להבין מה הועילו חכמים בתקנותם. אם אני מנהל רשות שהוא עובד מדינה, מה בעצם המצב שונה מהמצב היום? שמי שמנהל את הרשות בפועל זה בעצם הממשלה. אם רוצים להקים רשות, רוצים שהיא לא תהיה כפופה למדינה. מנהל הרשות הוא עובד מדינה לכל דבר. ימנה אותו נניח שר האוצר, ושר האוצר ישלוט בחברת החשמל דרך העובד הזה?

היו"ר ג' גל:

צריך להתייחס לצד העקרוני ששאלתי בין הגישה שאומרת שהרשות תהיה מחוץ לממשלה בכלל או שהיא תהיה במסגרת הממשלה אבל עם עצמאות הרבה יותר גדולה ממה שהייתה המחשבה תחילה.

ט' שפניץ:

צריך להבין שאם אנחנו מקימים תאגיד שהוא תאגיד עצמאי מחוץ לממשלה, מדובר על מנהל פלוס מועצה ציבורית שהיא זו שקובעת את המדיניות. זה מבנה של תאגיד עצמאי. זה לא מה שדיברנו כאן על הוועדה המייעצת. זה מבנה לגמרי אחר.

למה מתאימה רשות כזאת, ואני לא רוצה לחזור ובוודאי אמרו לכם בישיבה הקודמת שמנינו ועדה מיוחדת עם אנשי ציבור, בעיקר כלכלנים ואנשי מנהל, כדי לברר למה מתאים תאגיד עצמאי ולמה הוא לא מתאים. הוא מתאים בדרך כלל כשרוצים להרחיק מהממשלה בצורה רעיונית נושאים, כמו רשות השידור. הממשלה לא צריכה להתערב בשידורים, או שזה מסוג הנושאים שלא שייכים לממשלה, כמו נושאי תרבות, עתיקות וכו'. נימוק חשוב נוסף הוא כשרוצים לשתף את הציבור בקביעת המדיניות עצמה.

הטיעון פה הוא טיעון בעיקר שנדרשת העצמאות. קודם כול, במשרד המשפטים וגם באוצר, ואני מניחה שגם ועדת הכספים, צריכים לראות איכשהו את התמונה הכללית. קשה לומר שכל פעם כשמישהו בממשלה צריך להפעיל שיקול דעת עצמאי אנחנו נבנה לו רשות. אני חושבת שהפרקליטות צריכה לעשות שיקול דעת עצמאי ועוד הרבה מאוד תפקידים, והממונה על התקציבים צריך שיקול דעת עצמי, אז כל אחד מאלה אם הפתרון היחיד הוא להקים לו רשות מיוחדת, אם יש לו פונקציה מיוחדת והוא מפקח על תעריפים, הוא צריך לקבוע אמות המידה למתן השירות. זאת הפונקציה שלו.

מ' שטרית:

הפונקציה היחידה של הרשות הזאת בעיניכם היא קביעת התעריפים?

ט' שפניץ:

החוק אומר קביעת תעריפים וקביעת אמות מידה לטיב, איכות ורמת השירות ולפקח על זה. זה מה שעושה הרשות הזאת. היא לא באה לתת רשיונות.

מ' שטרית:

זה לא מה שכתוב בחוק.

בסעיף 21(2) כתוב: תפקידי הרשות - קביעת אמות מידה לרמה, לטיב, לאיכות השירות שבעל רשיון ספק שירות חיוני נותן, ופיקוח אחר מילוי חובותיו על פי אמות מידה אלה. לא מוגדר קביעת תעריפי החשמל.

ט' שפניץ:

אמרתי שתי פונקציות: 1. קביעת התעריפים; 2. קביעת אמות מידה, לטיב, רמה ואיכות השירות ופיקוח.

על הנגזרת הזאת הצרה, משום שהנימוק שהוא צריך להפעיל את שיקול דעתו באופן עצמאי, אנחנו צריכים להקים רשות נפרדת על כל מה שכרוך בזה.

היו"ר ג' גל:

היות ומאיר נתן ביטוי למה לא רשות עצמאית, את צריכה לבוא ולומר לנו איך לפי תפיסתך תהיה לה העצמאות.

ט' שפניץ:

אם החשש הוא לחוסר עצמאות או להשפעות חיצוניות על אותו עובד, אנחנו לגמרי לא בטוחים שברשות עצמאית אנחנו בהכרח מונעים את זה. צריכים לדעת שהמדיניות תיקבע על ידי המועצה, מועצה של נציגי ציבור. במיוחד בתחום חשמל שכל כך מעורב בו הציבור, אנחנו לא יודעים מי יהיו אותם נציגי ציבור. נציגי הציבור האלה אם הם טובים ובעלי מעמד חזק, הם בדרך כלל אנשים מאוד עסוקים וקשורים להרבה מאוד אינטרסים שאנחנו לא יודעים אותם בדיוק. על רשות אין אותם מנגנוני פיקוח שיש בדרך כלל על עובדי מדינה - לא מבחינת היררכיה, לא מבחינת גופי פיקוח, אבל אין עליה גם את אותם מנגנוני פיקוח שיש על חברות. משום שאין לה בעלי מניות, אין לה תביעה נגזרת, אין לה מנגנון רווח שהוא פקח מסוים. כל זה לא קיים. זאת אומרת, זה גוף מאוד מיוחד שחי מכוח עצמו, אפשר לפרק אותו רק בחוק.

אתם צריכים לראות לנגד עיניכם את הרשות שהיא לא מצליחה, רשות שנכשלת. אז אנחנו עומדים עם גוף שעומד בפני עצמו, שצריך לפרק אותו בחוק, שאין לנו שום שליטה ואפשרות לתיקונים מי יודע מה, שעלול להיות נתון להשפעות שאין לנו שליטה עליהן בלי מנגנוני פיקוח שעומדים מול זה.

הפונקציה של הרשות היא פונקציה שלטונית מובהקת. היא פונקציה של קביעת תעריפים. אנחנו לא נותנים בדרך כלל לציבור לקבוע את התעריפים. הוא יצטרך אולי להביע את דעתו, אדרבה ואדרבה, אבל לקבוע תעריפים אני לא רואה שמועצה ציבורית קובעת לנו מה המדיניות של התעריפים. רצינו באמת את הגוף המקצועי המאוד חזק הזה שעל ידו מייצעים לו הגופים.

מאין תנבע העצמאות שלו? העצמאות תנבע מהחוק. זאת העצמאות החזקה ביותר שאנחנו יכולים לתת. לכן, אם אתם תראו פה, קבענו במיוחד את תקופת הכהונה. זאת אומרת, לא בקלות אפשר להעביר אותו מתפקידו. אם להעביר מתפקידו זה שני שרים פלוס הממשלה, גם המינוי וכו'. אם אתם חושבים שהמינוי של חברי מועצה ושל מנהלים זה לא השרים, זה גם השרים ממנים. כלומר, אנחנו לא באים ממלאכי שרת ומורידים את האנשים שיהיו חברי הרשות. עוברים ועדה מסוימת, אבל בסך הכול השרים מציעים והשרים אחר כך נפטרים מהם.

אם רוצים את העצמאות, ראינו פה שלמינויים יש עצמאות מאוד חזקה לרשות הזאת. לא הגענו לפרק הבא, אבל בו נראה שהתקציב הוא סעיף מיוחד. יש סמכויות מיוחדות לכריתת חוזים. זאת אומרת, בנינו בתוך הממשלה איזשהי יחידה עם עצמאות הרבה יותר גדולה. אנחנו קוראים לזה יחידת סמך סופר מתוגברת עם הרבה מאוד עצמאות מבלי שהיא נתונה

לסיכונים האלה שיש לנו ברשויות הציבוריות. אנחנו מכירים הרבה מאוד רשויות ובחלק מהן יש ניסיון לא טוב כשהרשות לא מצליחה. משום שאף אחד לא יכול להתערב בתוך הרשות, משום שהיא תאגיד עצמאי, מצד אחד, ואין מקצה שיפורים. ברגע שיש לך רשות היא רצה. אילו היו מקימים PUC גדול כפי שחשבו, ואולי נעסוק ונכין את זה כמו שצריך, ואז צריך ללמוד את הדגם האמריקאי הרבה יותר טוב, יכול להיות שיהיה לזה מקום. כרגע על הפונקציה המאוד צרה הזאת לא נראה לנו שכדאי לעשות את האכספרימנט הזה של רשות בנושא כל כך חיוני שבעצם שייך לממשלה.

אם תמשיכו ותעברו על ההוראות תראו שיש לה עצמאות גדולה מאוד מכוח החוק, בלי החסרונות של התאגיד.

היו"ר ג' גל:

בכל אופן, הנושא כבר עלה בעבר, הוא לא נושא חדש, ואז אמרה דוידה לחמן-מסר שיש רעיון לתת עצמאות יותר ממה שניתנה בחוק הזה. האם את יודעת למה הייתה הכוונה?

ט' שפניץ:

הכוונה היא שאנחנו לאור הבעיות שמתעוררות נבנה סוג כזה של רשויות שניתן להן מכוח החוק עצמאות רצינית במידת האפשר. בחוק הזה בעצם מתחנו את עצמנו למה שקיים היום ומעבר לזה. אם רוצים לצאת מזה, צריך קונצפציה חדשה לחלוטין. הרעיון הוא שנבנה מנגנוני פיקוח שיאזנו את הגוף הזה. לצורך זה צריך להשקיע הרבה מאוד עבודה. זה לא דבר שאנחנו יכולים לשלוף אותו בצורה כזאת.

מ' שטרית:

ככל שאני שומע יותר על הרשות אני משתכנע שהדבר הזה הוא גוף מיותר לחלוטין. אני לא מבין למה צריך אותו, אם יש רשות למה צריך בכלל דירקטוריון, שגם כן ממונה על ידי ועדה ציבורית, על ידי אנשים שמבינים בעניין, שהממשלה בוחרת אותם ושתפקידם לנהל את חברת החשמל.

אם מקימים רשות, האם משהו חשב מה העלות של הרשות הזאת שאמורה לבצע פעולות בקרה של עלויות של ספק שירות חיוני ולעקוב אחרי העלויות האלה ולהביא בחשבון עלות תועלת ולעשות שיעורי התייעלות? בשביל מה צריך דירקטוריון אם יש רשות כזאת? אני לא מבין את ההיגיון שבכל העניין. גם אם מקימים רשות עם כל התיאורים שהחוק נותן, היא לא עצמאית. כי המינוי של המנהל הוא על ידי שרי הממשלה, ואנחנו יודעים איך שרי ממשלה ממנים בעניין הזה מנהלים. יש ניסיון מהעבר בתחום הזה.

אני לא חושב שאנחנו עושים איזשהי טובה בעניין הזה לחברת החשמל או לאזרחי המדינה. אחת מהשתיים: אם הדירקטוריון של חברת החשמל איננו טוב, תפטר אותו ותמנו דירקטוריון אחר שאתם סומכים עליו, שהוא יקבע. אם צריך בקרה על התעריפים, אם זו הבררה להקים רשות שיהיה לה עוד מנגנון ועובדים ועלויות, שהכול יהיה על גבו של הציבור, כי מי ישלם את זה? הם יעמיסו את כל הוצאות הרשות הזאת על תעריף החשמל.

ר' מוסנזון:

אתה רוצה להעניק לחברי הדירקטוריון סמכות לקבוע תעריפים?

מ' שטרית:

כל העלות של הרשות הזו תהיה על גבם של צרכני החשמל. למה צריך רשות? אם זה המצב, אני מעדיף להחזיר את הפיקוח על התעריפים לוועדת הכספים. שיבואו לפה עם התעריפים ואנחנו נאשר לכם. אנחנו לא מומחים גדולים אבל אנחנו יכולים לראות מה מתרחש, להשוות למקומות אחרים ולקבל נתונים מהעולם ולראות אם זה נכון או לא נכון. יש לנו כלים לבדוק את הדבר הזה. זה גוף ציבורי מורכבת מכל המפלגות השונות. מי צריך את כל המונסטר הזה?

גדליה, אתה יודע את עמדת הבסיסית, שהחוק הזה בעיניי הוא עקום. עושים אותו במהירות ובחופזה. לא יהיה זמן לבדוק אותו לעומק וברצינות. אני חושב שהוא יגרום נזק לחברת החשמל ולצרכנים במדינה ויעלה עלות נוספת למדינה שלא צריך אותה בכלל. בשביל מה? מה אנחנו מנסים להשיג? ייגמר הזכיון ב-3 במרס? נאריך את הזכיון לעוד שנה. יהיה זמן עוד שנה לדון סעיף סעיף ולברר כל דבר לאשורו. אני לא צריך למה צריך לעבוד תחת לחץ.

מ' שטרית:

למה צריך תאגיד או רשות?

י' ונונו:

כך יש פיקוח.

ר' מוסנזון:

אתה רוצה לתת לחברי הדירקטוריון לקבוע תעריפי החשמל?

מ' שטרית:

יכולים להציע וועדת הכספים תקבע תעריפים. אם הדירקטוריון לא טוב, תחליפו אותו.

ר' אדרי:

הייתי מבקש לדעת של מי היזמה, והאם אנשי חברת החשמל מודעים להקמת הרשות? מה דעת המנכ"ל?

היו"ר ג' גל:

אני יודע מה רפי פלד יגיד. הוא יגיד שהוא איש שעליו מפקחים והוא לא יכול לקבוע איך ומי יפקח עליו. מה זה עמדת חברת החשמל? חברת החשמל היא הגוף המפוקח, המבוקר, הגוף שמישהו צריך להגיד לו אם החשמל שהוא מספק אמין או לא, אם המחיר שלו גבוה מדי. אם הייתי במקומו הייתי אומר שאני לא צריך פיקוח.

אתה רוצה שהדירקטוריון של חברת החשמל יקבע את התעריפים?

מ' שטרית:

באישור ועדת הכספים.

היו"ר ג' גל:

מאיר, אני אומר לך בידידות, אנחנו יושבים פה שעות ואתה נכנס באמצע ולא קראת את החוק.

מ' שטרית:

גדליה, אתה יושב במערכת ואתה יודע שהמערכת לוחצת עליך בפטישים להעביר את החוק הזה תחת לוח זמנים בסד של זמן.

ר' אדרי:

הוא פועל לגופו של עניין.

מ' שטרית:

אני אומר לפרוטוקול: מאיימים עליך, לוחצים עליך, מאיימים אליך בפריימריס, יבחרו בך, לא יבחרו בך 13 אלף עובדי חברת החשמל. אני נגד האיום הזה. כמחאה על האיום הזה הייתי קובר את החוק הזה ואומר, תשכחו מהעניין, אני בכלל לא מוכן לדון בחשמל היום. שיעשו מה שהם רוצים. מה יקרה? לא יבחרו בך לכנסת?

היו"ר ג' גל:

אני חוזר ואומר, שהחוק כפי שהגיע לוועדת הכספים לא יעבור. זה כבר הודעתי. כל הלחצים שלוחצים או לא לוחצים ויש לחצים, לא מעניינים אותי. אנחנו ננהג בחוק הזה לגופו של עניין. יותר מזה, זה לא סוד שהיה מי שלא רצה שהחוק יגיע לוועדה בראשותי, והייתה קבוצה שתמכה בתנאי שזה יהיה אצלי כי האמינו שאני אנהג לגופו של עניין. אז אני אנהג לגופו של עניין.

קורה פה דבר מוזר: מצד אחד, חלק ניכר חושב שצריך לגמור את החוק, בעיקר הממשלה וחברת החשמל, עד 5 למרס, כי זה המועד שבו פג הזכיון. אמרתי מה קרה אם זה יהיה בעוד 9 חודשים. אמרו לי, לא. ואז התברר לי שדווקא העובדה שרוצים להעביר את החוק ב-5 לחודש נותנת לנו האפשרות לעשות את התיקונים שאני לא בטוח שבעוד 9 חודשים יעשו אותם.

אחד הדברים הראשונים, ואני רוצה שתשמע היטב, שנבע מהדיון הראשון והשני, אני ביקשתי להביא לנו המלצה האומרת, שלהבדיל מהצעת החוק שבה יצרן פרטי מוכר רק לחברת החשמל, התיקון יהיה שיצרן פרטי יכול למכור גם לחברת חשמל וגם לצרכן פרטי. זו בעיניי המהפכה הגדולה ביותר, משום שאי אפשר לבוא ולהגיד תחרות או חלקת ביקורת שתהיה לנו על המחיר שחברת חשמל גובה או על האמינות על השירות שלה, שהיא המספקת לפחות 80% מהחשמל אם יתפסו את 20% האחרים, ואם לא, היא נותנת 90%, כאשר היא בסך הכול מוכרת לחברת החשמל. ההצעה שהיצרן הפרטי ימכור לצרכן הפרטי תיתן לנו שקיפות בכמה מאיר שהוא יצרן גבה מרפי שהוא צרכן, מוכר וקונה ברצון, כאשר חברת החשמל מוליכה את החשמל הזה.

מישהו צריך לקבוע מה המחיר של חברת החשמל עבור הרשת ועבור הרזרבה שהיא צריכה להכין, וזה חשוב מאוד שזו תהיה הרשות ולא מישהו שאחראי על ה-80%, או הממשלה נושאת באחריות לחברת החשמל, וחשוב מאוד שמי שיקבע את מחיר ההולכה יהיה דווקא גורם שלישי, וזה אחד התפקידים המובהקים של הרשות הזו. אתה לא יכול להשאיר למועצת המנהלים של חברת החשמל ואל תשאיר את זה לממשלה שהיא אחראית על חברת החשמל ועל מה שקורה שם. זה אתה חייב לתת לרשות. נשאלת השאלה האם הרשות הזו מספיק עצמאית לצורך העניין הזה.

מ' שטרית:

הצפי שלך כתוצאה מהקמת הרשות - מחיר החשמל יעלה או יירד?

היו"ר ג' גל:

הרשות הזו גם אם יהיו בה 10 אנשים היא לא תקבע את מחיר החשמל. אם כתוצאה מהרשות הזאת מחיר ההולכה שחברת החשמל צריכה לקבל יהיה מחיר הוגן ואמיתי, והיצרן הפרטי ימכור לצרכן פרטי ותהיה שקיפות של מחירים, ואם יתברר שהיצרן הפרטי מוכר לצרכן הפרטי בעלות גבוהה יותר, יש בעיה. אם יתברר שהמחיר נמוך יותר, וכך יש תקווה שאכן יקרה לאורך השנים, הרי לחברת החשמל יהיה תמריץ ומישהו שמחמר בה להתחיל להתייעל ולהוריד מחירים.

מ' שטרית:

אני אגיד לך למה זה תמים. נניח שיעשו חוק ויעבירו תיקון שמותר לספק גם לצרכן פרטי. הרי אף אחד לא תמים במדינה. מה יקרה לצרכן הפרטי שמתקשר עם גורם פרטי? אם חברת החשמל תרצה ללחוץ אותו היא תגיד לו מחר, התקשרת עם יצרן פרטי, דע לך, כשתהיה

לד תקלה, חברת החשמל לא תסדר לד חשמל.

היו"ר ג' גל:

מאיר, חבל שלא היית כאן. זה תפקיד הרשות. הרשות תקבע לא רק את הנושא הזה, הרשות גם תבוא ותאמר לחברת החשמל, אם למאיר יש מפעל וכל שבוע ימים יש לו הפסקת חשמל, אחת מהשתיים: או שתוך שבוע ימים תסדירו את העניין הזה או שתתחילו לפצות אותו. זה לא הנהלת חברת החשמל. זה הרשות על פי החוק יכולה לקבוע את הדברים האלה. אני רואה בזה מהפכה.

מ' שטרית:

זאת אומרת, לפי תפיסת העולם של אנשי מקצוע הוא צריך להיות מחובר פעמיים לחשמל - לשלם חיבור גם לחברת החשמל וגם ליצרן פרטי? נניח שאורמת טורבינות חשמל לכל תושבי יבנה.

ש' ברובנדר:

היא תחתום הסכם גיבוי עם חברת החשמל.

מ' שטרית:

תושבי יבנה כשמזמינים חשמל ישלמו למי? לאורמת או לחברת החשמל?

ש' ברובנדר:

לאורמת. אבל לאורמת יהיה הסכם גיבוי עם חברת החשמל.

היו"ר ג' גל:

כל אלה שלא רצו שהדבר הזה יבוא אליי זה היה מהטעם הזה - שזה יהיה רק לחברת החשמל ולא ליצרן פרטי. אני עוד לא בטוח שירדו מזה. אני עוד לא בטוח שלא יהיה דיון בקואליציה או בסיעה על העניין הזה. אני הולך לפי דרכי. על זה היה הוויכוח הגדול.

ר' אדרי:

בנושא הזה מעשית אני לא חושב שניתן שיצרן פרטי שיקנה וישלם עבור הרשת כשהוא יכול למכור חשמל באופן ישיר לצרכן. אני לא חושב שזה מעשי. אני לא מתנגד שזה יהיה. אני בעד שזה יהיה. אבל המציאות תהיה כל כך שונה, כל כך קשה, כל כך תחרותית שהיא תהיה שונה לגמרי. אבל שיהיה. אני בטוח שבעלי המקצוע בחברת החשמל יודעים את זה. זה לא הצליח בהרבה מקומות, ובעוד כמה שנים ניווכח שזה לא מעשי, אבל טוב, שיהיה.

היו"ר ג' גל:

בואו נחזור לרשות.

מ' שטרית:

מסכנים אלה שיהיו ברשות. כל פעם כשהיו הפסקות חשמל יאשימו אותם. הם יהיו שער לעזאזל. איפה הפיקוח שלכם? איפה הייתם? למה לא פיקחתם? אנשי חברת החשמל יכולים להיות שקטים. יהיה חשמל, לא יהיה חשמל, יש כתובת.

ט' שפניץ:

אני רוצה להוסיף, שקביעת התעריף, עקרון העלות נקבע בחוק עצמו, ואופן קביעת התעריפים תהיה בעצם בחוק ובתקנות.

ס' אלחנני:

היכולת של הרשות הזאת לתפקד תלויה בזה שיהיה לה צוות של מומחים מקצועיים אמיתיים.

מ' שטרית:

כמה זה יעלה?

ס' אלחנני:

כתוב פה שהם יהיו עובדי מדינה. זאת אומרת, תקשי"ר לפי 5 אלפים שקל לחודש.

א' שניידר:

אבל יש גם חוזים מיוחדים.

ט' שפניץ:

גם מנהל אגף התקציבים צריך להיות איש עם יכולת.

ס' אלחנני:

נעזוב את המשכורת שלהם. אבל התקציב של הרשות הזאת לא ברור לגמרי. אני לא יודעת כמה אנשים צריך לצורך הזה. ועדת הכספים בסוף היא שתקבע את כרל העניין. כי אם היא תאשר תקציב שיאפשר לראש הרשות להעסיק כלכלנים טובים, יהיה לך הפיקוח. אם לא, לא תהיה כל רשות.

דבר שני: בדרך כלל תקופה כהונה נוספת היא באותו אורך של תקופת הכהונה הראשונה.

מ' שטרית:

אפשר לקבל מושג מה זה הרשות הזאת?

היו"ר ג' גל:

נמצא פה פרופ' אילתה שמועמד להיות מנהל הרשות הזאת. הוא מקים אותה.

י' אילתה:

תלוי קצת אם נעסוק גם בתלונות הציבור או לא. מדובר על צוות של כ-01 אנשים. נתרגם את זה בתקציב, זה כ-3 מיליון שקל, שזה חלק מפרומיל של ההכנסות של חברת החשמל. תאמין לי שהציבור יחסוך את הכסף, כי אנחנו נבסס את תעריפי החשמל על הוצאות הדלק האמיתיות, על הוצאות התפעול ונכיר רק בהוצאות מוכרות. לא כל ההוצאות במערכת התפעול הן מוכרות. נבסס אותן על תשואה ריאלית.

מ' שטרית:

עם 10 אנשים תוכל לפקח על ייצור החשמל?

היו"ר ג' גל:

כמה עובדים יש היום בתלונות הציבור במשרד האנרגיה?

ש' ברובנדר:

פחות מאדם אחד.

היו"ר ג' גל:

והוא משתלט על זה?

ש' ברובנדר:

כן.

י' אילתה:

כי לא יודעים שזה קיים.

מ' שטרית:

הוא לא הולך לטפל בתלונות הציבור.

היו"ר ג' גל:

הוא כן יטפל.

מ' שטרית:

אני חולק על התפיסה. אני לא מדבר על תלונות. אני מדבר על פיקוח. אני קורא לכם את תפקידי הרשות בסעיף 21(1): "קביעת תעריפי חשמל, לרבות תעריפים למתן שירותי תשתית ברשת חשמל; קביעת אמות מידה לרמה, לטיב ולאיכות השירות שבעל רשיון ספק שירות חיוני נותן, ופיקוח אחר מילוי חובותיו על פי אמות מידה אלה". בסעיף 24 כתוב "הרשות תקבע אמות מידה לרמה, לטיב ולאיכות השירות שבעל רשיון ספק שירות חיוני נותן, כאמור בסעיף 21(ב), בכפוף לתכנית הפיתוח שאישר השר לפי סעיף 18". סעיף 29 אומר: "הרשות תאפשר לנציגי ארגוני צרכנים להביא בפניה עמדות, הצעות ותלונות לעניין קביעת תעריפים ואמות מידה לפי סעיפים 22 ו-24 לחוק". אתה אומר, אם מישהו מתלונן, אני אבדוק. אבל זה לא התפקיד שלך. התפקיד שלך הוא לקבוע את התעריפים האלה. זאת אומרת, את כל התחשיבים שחברת החשמל עושה עם מנגנון ענק, אתה צריך לעשות עם 10 אנשים. אתה יכול לעמוד מולם כשהמשכורת תהיה 5 אלפים שקל לעובד?

ש' ברובנדר:

מה אתה חושב קורה היום?

מ' שטרית:

אני לא יודע מה קורה היום.

היו"ר ג' גל:

עכשיו אני שואל לגבי הרשות. יש הערות ליועצים שלנו כאן?

אני רוצה לומר לכם, ייכנסו עוד 10 חברי כנסת, זכותם על פי הנוהג בוועדה. אני רוצה שתבינו מדוע כל הזמן אמרתי שאם אתם רוצים להעביר את החוק, לפחות שהצוות הזה ידבר מה שפחות. לחברי הכנסת אני נותן לדבר חופשי.

א' מעוז:

עבדתי במשרד האנרגיה ביחס עם מינהל החשמל ועסקנו בנושא של פיקוח על המחירים. עלות הפיקוח היא מאוד גבוהה כשיש לך גוף כזה שדואג באופן טבעי לאינטרסים העסקיים שלו. דרך אגב, אתה לא יכול להטיל על הגוף המפוקח, בייחוד שהוא ריכוזי, שהוא גם ידאג לאינטרסים שלך. זה לא טבעי. במהלך השנים חלה התקדמות בנושא הזה. כשבאנו לוועדת פוגל אחרי שנה יצאנו עם הנוסחה הזו. גם מזה אנחנו לא מרוצים מפני שכמות המידע שאתה צריך לאסוף היא אדירה, ואתה צריך לאסוף אותה כל הזמן. זה היה רק שלב ביניים בהתקדמות ביחס לפיקוח על העלויות של חברת החשמל. רשות כזאת שתהיה מין ועדה מתמדת כזאת ואוספת ומבקשת דיווחים ומבקשת נתונים, והיא מנתחת אותם כל הזמן, אני מודיע לך שזו אחת ההשקעות הטובות ביותר שאתה יכול לעשות מבחינה כלכלית. אני אומר את זה במאה אחוז. ראיתי לאלו הישגים הגענו מוועדת פוגל. הרשות הזו תגיע להישגים הרבה יותר גבוהים כי היא תעבוד כל הזמן והנתונים יהיו בהרבה יותר שקופים. התעריפים יהיו בהרבה יותר שקופים. אתה תבין אותם, יגלו את זה לציבור והציבור יוכל להגיב ולהשמיע את דעותיו.

על מה מדובר כאן? על פרומיל והרבה פחות מפרומיל. בתור השקעה אתה לוקח כאן סיכון קטן מאוד בהשוואה להשקעה שלך.

מ' שטרית:

זה לא מפריע לי. איך הגענו לחוק הזה? הייתה כוונה כאשר דיברו על רפורמה במשק החשמל, לעשות הפרדה בתוך רשת החשמל - לעשות רשת הולכה לבד, לפצל את החברה לכמה חברות נפרדות. אנחנו מגיעים לדבר ששונה לחלוטין מהכוונה הראשונית. למה? כי פתאום הזמן נעשה לוחץ ויש לחצים פוליטיים שלוחצים על המערכת ומסובבים את הכול שחברת החשמל תישאר כמו שהיא, אותו מגלומן ענק שיעשה מה שהוא רוצה במדינה גם מחר, חרף הרשות הזאת. במבנה של חברת החשמל השאלטר נשאר באותו יד. לא חשוב איזה רשות תקים, עשר רשויות, זה לא משנה מאומה. המבנה המרכזי לא משתנה בחוק הזה. אתם מנסים לעשות כאילו חוק חדש, לעשות רעש כאילו עושים מהפכה בחברת החשמל, ובעצם עוקפים את הכול ומשאירים את המצב בעינו. אתם רוצים להתמודד עם חברת החשמל ברצינות? תתמודדו, לא בשיטה הזו. זו בכלל לא התמודדות. זו "מריחה" בעיניים. החוק לא משיג את המטרה המקורית שהוצהר עליה בכנסת קבל עם ועולם. ראה שרי אנרגיה לשעבר - רפורמה במשק החשמל, הפרדה, רשת ייצור לבד, פיקוח אמיתי עם תחרות. איפה? לא תחרות, לא פיקוח. מקימים רשות של 10 אנשים עם 5 אלפים שקל לחודש.

היו"ר ג' גל:

אילן מעוז, הערות לגבי הרשות. לא הקונצפציה.

מ' שטרית:

למה שראש הרשות לא ימונה על ידי אותה ועדה?

היו"ר ג' גל:

צ'מנסקי לא הגיע היום.

א' מעוז:

לגבי הרשות היה נושא אחד שעלה כאן בסימן שאלה ולא מיצינו אותו, כי במגזרי מחירים כן שוקלים את הנושא של מעורבות הרשות ברישוי. התבטאתי בנושא הזה ואני לא בטוח שלא צריכה להיות מעורבות כלשהי בנושא הזה. לא אבסולוטית.

מ' שטרית:

רישוי למי?

א' מעוז:

מאחר והרשות אמורה למעשה להבטיח לך כצרכן את מזעור העלויות לאורך זמן, וזה פונקציה של יעילות ענפית. יעילות ענפית היא פונקציה גם של רישוי. לא מתקבל על הדעת שאין לה איזשהו אומר גם בנושא הזה. אני לא אומר שהיא צריכה להיות הגוף שחותם על הרשיונות, זו סמכות שלטונית שתישאר לשר, אבל הייתי רוצה שתהיה לה איזשהי מעורבות בשיקול למתן רשיונות. איך בדיוק, באיזה תמהיל, אני לא יודע. אבל כאן אין שום התייחסות לנושא הזה.

היו"ר ג' גל:

מה לגבי המיקום של הרשות ומנכ"ל הרשות? יש לך הערות?

א' מעוז:

לא.

מ' שטרית:

למה לא ימונה מנכ"ל הרשות וחברי מועצת הרשות באמצעות ועדה ציבורית, אם רוצים עצמאות לרשות הזאת, שלא על ידי הממשלה?

היו"ר ג' גל:

איך ממונה הממונה על ההגבלים?

ט' שפניץ:

על ידי הממשלה. אבל פה נדמה לי שהכנסנו את ועדת בן-דרור. בחברות ממשלתיות מי שממנה היום זה השרים או הממשלה לפי ועדת בן-דרור.

ד' ליפשיץ:

חל פה הסעיף בחוק החברות הממשלתיות שעוברים את ועדת בן-דרור. אבל מדובר על הוועדה המייעצת, לא מנהל הרשות.

ט' שפניץ:

אפשר לקבוע שאותם כללים יחולו על מנהל הרשות.

היו"ר ג' גל:

אני רוצה להבין: מה ההצעה שלכם? איך אנחנו נותנים מימד ציבורי נוסף לממשלה בעניין הזה?

ט' שפניץ:

חברי הוועדה המייעצת עוברים את ועדת בן-דרור, שהיא הוועדה שבודקת את הדירקטורים בדרך כלל בחברות ממשלתיות. זה כבר קיים. זאת אומרת, יש עין ציבורית ששופטת את חברי הוועדה.

א' שניידר:

אבל לא מנהל הרשות. מנהל הרשות זה הממשלה.

היו"ר ג' גל:

האם יש לכם בדמיון הפורה שלכם איזשהי הצעה כדי שמנהל הרשות יהיה לזה אופי יותר ציבורי מאשר הממשלה בלבד?

ט' שפניץ:

אני מוכנה לבדוק אם גם אפשר שוועדת בן-דרור תחול גם פה.

מ' שטרית:

שהממשלה תמנה לפי המלצות ועדת בן-דרור.

ט' שפניץ:

אני אבדוק אם יש איזו בעיה עקרונית.

י' אילתה:

לגבי מבנה הרשות אני לא רוצה לחזור על מה שאמרתי בפעם האחרונה. דוידה כאן העלתה מסמך שמסביר מדוע זה לא יכול להיות תאגיד. הבאתי לפני שבוע את כל הנימוקים מדוע זה כן צריך להיות תאגיד ואת כל הדוגמאות של תאגידים מהסוג הזה שקיימים היום. אני לא רוצה לחזור היום.

ההמלצה שלי כפי שהמלצתי לפני שבוע לגבי מה שכתוב כאן זה כדי שיהיה גוף כמה שיותר עצמאי וכדאי שיהיה אפשר להרחיב את הפיקוח גם על שירותים ציבוריים אחרים כפי שקיים בחו"ל. אם לא צרטך לצרף את זה כעוד מחלקה במשרד האנרגיה. אם מקבלים את הנוסח הזה, לגבי סעיף 30(א) "הממשלה תמנה, לפי הצעת השרים, מנהל לרשות", אני מבקש להוסיף: "ותקבע את תנאי העסקתו", כדי שתהיה לו גם פרנסה. אני מציע למחוק את המשפט "מנהל הרשות יהיה עובד מדינה". אני לא יודע למה צריך את זה. יהיה כתוב "הממשלה תמנה, לפי הצעת השרים, מנהל לרשות ותקבע את תנאי העסקתו".

ד' ליפשיץ:

ממי הוא יקבל משכורת אם הוא לא יהיה עובד מדינה? מישהו צריך לשלם לו.

מ' שטרית:

אידך משלמים לראש תאגיד?

ד' ליפשיץ:

אם זה תאגיד, מתקציב התאגיד. אבל כאן זו רשות.

היו"ר ג' גל:

מה ההצעה?

א' מעוז:

אני חושב שזו הצעה טובה שהממשלה תקבע את תנאי העסקתו.

מ' שטרית:

לא, הרשות תקבע.

א' מעוז:

הממשלה תמנה, לפי הצעת השרים, מנהל לרשות ותקבע את תנאי העסקתו. היא תקבע מה שהיא תקבע.

צ' שאשא:

כשקבעו את השכר של יורם טורבוביץ, עד כמה שאני זוכר, הביאו הצעת החלטה לממשלה לתת לו שכר של מנכ"ל משרד ממשלתי. לא היה צריך לעגן את זה בחקיקה מיוחדת.

ט' שפניץ:

נבדוק את העניין שהממשלה תקבע את תנאי השכר.

היו"ר ג' גל:

מה שאנחנו בעצם רוצים, שמנהל הרשות יהיה עצמאי. זאת אומרת, שהשרים לא ינחו אותו כל עוד הוא מכהן בתפקידו מה מותר לו ומה אסור לו. זו השאיפה שלנו. אנחנו רוצים שהוא יהיה עצמאי ככל שניתן על אף שהוא לא ברשות בחוץ. לזה אנחנו רוצים שתביאי תשובה, גם שלא יוכלו לשחק עם התנאים שלו, עם השכר שלו, עם הוראות אחרות וכו'. אני חושב שאם תביאו הצעה כזו זה יניח את דעתנו.

מ' שטרית:

גם ועדת בן-דרור.

היו"ר ג' גל:

ועדת בן-דרור, אולי דבר יותר טוב. על כל פנים, שיהיה ברור פה שזה לא עוד פקיד.

ט' שפניץ:

נבדוק.

מ' שטרית:

למה כתוב שתקופת כהונתו של מנהל הרשות תהיה חמש שנים וניתן לחזור על תקופה נוספת של שלוש שנים. למה לא ארבע? אם זה חמש, תעשו עוד חמש. או ארבע וארבע.

א' שלגי:

הסיבה לחמש שנה יהיה חוצה ממשלות. ההערכה שבין בחירות לבחירות יש ארבע שנים. אמרנו שחמש שנים זה חוצה ממשלות.

מ' שטרית:

אם אתה ממנה אותו באמצע הקדנציה של ממשלה, זה שוב לא חוצה.

היו"ר ג' גל:

אז שיהיה חמש שנים וארבע שנים.

גמרנו את הדיון בסעיף 30. הנושא של עצמאות המנכ"ל יחזור לדיון, כדי שהוא לא יהיה תלוי ברצונו של שר זה או אחר.

א' שניידר:

דיברנו בעצם כבר על סעיפים 34, 35 ו-36.

היו"ר ג' גל:

זה לא ברור.

ס' אלחנני:

מי יביא את התקציב לוועדת הכספים?

א' שניידר:

חוק התקציב.

היו"ר ג' גל:

זה לא טוב. אנחנו רוצים שהתקציב הזה יידון לא במסגרת התקציב הכללי של מדינת ישראל אלא במסגרת נפרדת.

א' שניידר:

יהיה סעיף תקציבי נפרד.

ס' אלחנני:

מישהו צריך להביא אותו לוועדה. לכל משרד ממשלתי יש סעיפים נלווים.

מ' שטרית:

אני מבקש לדעת אם יש למישהו הערכה תקציבית על עלות העניין הזה?

ס' אלחנני:

זה כלום לעומת משק החשמל.

היו"ר ג' גל:

אנה וסמדר, סעיף 34, מה שמעניין אותי ואת מאיר, שהוא לא יבוא בחוק התקציב הרגיל. למה? כי בחוק התקציב הרגיל יש הצבעת אמון בממשלה ואז עובר הכול. אני רוצה שזה יהיה דיון נפרד כמו שאנחנו עושים דיון על רשות השידור, על רשות ניירות ערך, או שאנחנו עושים את הדיון הנפרד על משרד מבקר המדינה. אנחנו רוצים שתנסחו את זה כך שהתקציב יבוא לאישור ועדת הכספים. אנחנו סומכים עליכן בעניין הניסוח.

מ' שטרית:

אנחנו רוצים הערכת תקציבית על עלות הרשות.

היו"ר ג' גל:

תכין עלות תקציבית.

י' אילתה:

נציג האוצר אומר שמדובר ב-4 מיליון שקל.

מ' שטרית:

אני מוכן להתערב שזה יהיה יותר מכפול. אני לא יודע כלום על הרשות, אין לי מושג, לא תכננתי אותה. אני מוכן להתערב אותך שזה יהיה כפול בהתחלה וזה ילך ויגדל.

היו"ר ג' גל:

בכמה מוכרים חשמל בשנה?

ר' פלד:

5.5 מיליארד שקל.

היו"ר ג' גל:

2 מיליארד דולר בערך?

ר' פלד:

כן. קרוב ל-2 מיליארד דולר.

היו"ר ג' גל:

בסעיף 34 אנחנו מבקשים שזה יהיה תקציב שיאושר בנפרד על ידי ועדת הכספים, כמו הרשות לניירות ערך.

נעבור לסעיף 35.

א' פורז:

אדוני היושב ראש, כאשר מקימים רשות לא הופכים את העובדים לעובדי מדינה אלא לעובדי רשות. יש לנו דוגמא של רשויות סטטוטוריות, ואם אנחנו רוצים שהדבר יהיה באמת עצמאי ובלתי תלוי זה חייב להיות רשות, לפי כל המובנים. יש לנו דוגמאות טובות מאוד איך נראית רשות.

היו"ר ג' גל:

טנה, תסבירי בבקשה עוד פעם לחבר הכנסת פורז מדוע את מציע ללכת בדרך שהרשות תישאר רשות כפי שמוצע בחוק, עם התיקונים שאני אומר לאזנו של חבר הכנסת פורז, שהכוונה שלנו שלגבי המינוי של המנכ"ל יביאו לנו הצעה כיצד המינוי איננו מינוי של שר בלבד אלא באישור של ועדה ציבורית ועוד הגדרות שתשכנענה אותנו שמנהל הרשות יהיה עצמאי ושלא יהיה במצב שהשר יוכל במישרין או בעקיפין - - -

א' פורז:

לפני שעונים לי אני רוצה להגיד לך הערה. יש מה שנקרא בשפה המשפטית "רשות מוסמכת". רשות מוסמכת זה פקיד שיש לו סמכויות סטטוטוריות. אם הכוונה היא שזו תהיה רשות מוסמכת, אני נגד זה שתהיה רשות מוסמכת, כי אז סימן שזה פקיד של משרד ממשלתי

שיש לו סמכויות. אם אנחנו רוצים שהרשות תהיה בלתי תלויה, authority, שיש לנו דוגמאות רבות, זו צריכה להיות רשות כזאת.

א' שניידר:

זה משהו באמצע.

מ' שטרית:

למה אתם נגד שתהיה רשות עצמאית כזאת?

ט' שפניץ:

קודם כול, שיהיה ברור שמדובר על גוף שימנה בערך 10 אנשים ברשות. כאשר אנחנו רואים לנגד עינינו רשות, מדובר על מנהל פלוס נציגי ציבור שקובעים את המדיניות של התאגיד. אנחנו מקימים תאגידים כשאנחנו רוצים להרחיק אותם רעיונית מהמשלה, שסוג התפקידים שלהם כמו רשות שידור או ענייני תרבות לא שייכים לממשלה בעצם, וכשאנחנו רוצים שלציבור יהיה ייצוג.

הטיעון החזק לכאורה שאנחנו אומרים שהרשויות צריכות להיות תאגידים עצמאיים היא לכאורה העצמאות שלהם. השאלה היא אם כל פעם שאנחנו חושבים שפקיד מסוים פלוס 9 אנשים צריכים שיהיה להם שיקול דעת עצמאי, אנחנו נקים להם גופים נפרדים לחלוטין מהמשלה. אם אנחנו חושבים שכל שאר הפקידות בממשלה לא יכולה להפקיד שיקול דעת עצמאי משום שהיא לא בתאגיד עצמאי, יש כמה גופים כמו למשל הפרקליטות, שאני מאוד חוששת לגורל שיקול הדעת שלה. מעבר לזה, הניסיון שלנו, ואני לא בטוחה שאתה לא שותף לו במידה מסוימת, עם התאגידים, לא מורה בהכרח על עצמאות כל כך ניכרת מהגופים השלטוניים. כפי שידוע לנו, גם המנהל וגם חברי המועצה מתמנים על ידי השרים. אין עליהם אותם מנגנוני בקרה שיש על שירות המדינה, גם ההיררכי, גם היועץ המשפטי לממשלה, גם החשב הכללי, גם ההוראות ההרבה יותר מדויקות שקיימות, ולכן אין להם את מנגנוני הבקרה של המינהל, אין להם את מנגנוני הבקרה של חברות, משום שאין להם לא בעלי מניות, לא תמריץ של רווח ולא תביעה ייצוגית שהיא הנגזרת לכל אותם הגורמים האחרים שמביאים לבקרה בחברות. זאת אומרת, יש לנו גופים עם בקרה מאוד חלשה. אנחנו מנסים עכשיו לפתח מנגנוני נגד כדי ליצור את הבקרה הזאת.

כשאתה רואה לנגד עיניך רשות לא מצליחה, רשות שנכשלת, יש גוף שמסתובב בחלל העולם שיש לו עובדים וכל מה שכרוך בזה, ואי-אפשר לפרק אותה אלא בחוק. הדבר הזה לא נראה שבדיוק הוא - - -

א' פורז:

אז למה אנחנו בכלל צריכים רשות? נשאר רק את העניין של המנהל, ניתן לו סמכויות סטטוטוריות וגמרנו את הסיפור.

ט' שפניץ:

התשובה לכך היא שבכל זאת קביעת מחיר החשמל, העלות, היא נושא מאוד מרכזי, ורצינו להרחיק אותו מהשפעות שהן לא רלבנטיות למחיר החשמל.

א' פורז:

אז תקבעו דרכי מינוי המנהל וגמרנו את הסיפור. יש רשות מוסמכת שמתמנה בדרך מסוימת.

ט' שפניץ:

ניסינו לתת לאותו פקיד עצמאות במידת האפשר מכוח החוק, כשקבענו לו איך קובעים את העלות בחוק ובתקנות. כלומר, הוא לא יכול באינפלציות שלא לעניין וגורמים כאלה להתחשב בהן. בנוסף לזה, נתנו לו את תקופת המינוי שהוא לא יהיה לחוץ יותר מדי משום שאפשר להעביר אותו כל רגע מתפקידו. נתנו לו הרבה יותר מרחב של פעילות כדי שיוכל להפעיל את הרשות הזאת במידה הרבה יותר אינטנסיבית מאשר פקידות בדרך כלל. ניסינו למצוא את היתרונות של מתן עצמאות דרך החוק בעיקר בלי החסרונות של התאגיד שאנחנו עוברים אותם לעתים מאוד קרובות. מה עוד שאתה יודע שחברי המועצה צריכים להיות נציגים של מישור או צריכים להתמנות על ידי מישור, ומישהו בחברת החשמל יש לו הרבה מאוד אינטרסים. אנחנו לא יודעים בדיוק מה יניע את מי, במיוחד שאנחנו רוצים אנשים מאוד טובים.

א' פורז:

את צודקת במה שאת אומרת, אבל דבר אחד צריך להיות ברור: זה נכון שגם על רשות סטטוטורית יש השפעה של השרים הממונים וכו'. אבל ברגע שמדובר בעובד של משרד האנרגיה עם דרך מינוי מיוחדת אבל כאשר כל העובדים הם עובדי המשרד, התלות היא אדירה.

צ' שאשא:

למה אתה אומר שאלה עובדים של משרד האנרגיה? הם לא שייכים למשרד האנרגיה.

א' פורז:

הרשות הזאת היא לא תאגיד עצמאי.

צ' שאשא:

הם כמו משרד ממשלתי עצמאי במידה רבה.

א' פורז:

אתם יכולים לקרוא לזה יחידת סמך של המשרד.

צ' שאשא:

שני השרים אחראים.

מ' שטרית:

אין סתירה בין זה שמישהו עובד מדינה לבין שיקול דעת עצמאי.

ט' שפניץ:

להיפך.

מ' שטרית:

אז למה לא להשאיר את העניין כעובדי מדינה לכל דבר?

ט' שפניץ:

חברי הכנסת היו מודאגים שאולי יש השפעות לא לעניין. לכן בנינו משהו מאוד יפה שירגיע את חברי הכנסת, מצד אחד, ויתן עצמאות לרשות, מצד שני, והדברים באים על מקומם בשלום.

א' פורז:

מה החסרון של רשות? שעשרה העובדים האלה יקבלו שכר קצת יותר גבוה?

ט' שפניץ:

האשליה שברשות יקבלו שכר יותר גבוה, יש עכשיו באוצר שתי ועדות שעוסקות בתאגידים סטטוטוריים ומישרות קווים. אי אפשר יותר לעשות את הפערים האלה.

א' פורז:

מי ישרים כלפי מעלה? עוד לא ראיתי שהורידו למישהו פעם שקל.

ט' שפניץ:

לא לה שיתמנו מחדש יורידו שקלים. לא יפגעו בזכויות קנויות אבל כל הנושא הזה עובר עכשיו איזשהי רפורמה, והעניין של המשכורות יהיה שאפשר לקחת מומחים בכל סכום שיידרש. לצורך זה יהיה תקציב.

א' פורז:

אם אני מסתכל על סעיף 32 (א)(4), שאומר, אם לדעת השרים מנהל הרשות אינו ממלא את תפקידו כראוי - זה שום דבר. אין לו דירקטוריון, אין לו מועצה מייעצת, אין לו שום דבר. זה פקיד של משרד ממשלתי.

ט' שפניץ:

קודם כול, יש לו ועדה מייעצת שעוברת גם את ועדת בן-דרור.

א' פורז:

אבל אם השרים רוצים להעיף אותו הם יכולים.

א' שניידר:

זה צריך להיות באישור הממשלה.

א' פורז:

עדיף לא לעשות את זה. שני השרים יכולים להגיד שהוא לא ממלא את תפקידו ולהדיח אותו.

ט' שפניץ:

זה באישור הממשלה.

מ' שטרית:

אתן דוגמא של מנכ"ל מינהל מקרקעי ישראל, שהוא ראש רשות סטטוטורית. השר האחראי עליו הוא לא בייגה? באותו יום הוא הלך הביתה.

א' פורז:

אפשר היה לעשות את זה בצורה הבאה, אם בכלל: לקחת את המתכונת של המועצה לשידורי כבלים במשרד התקשורת, שהיא אמנם לא סטטוטורית כתאגיד, היא חלק ממשרד התקשורת, אבל יש גוף מיעץ שמתמנה והמנהל כפוף לו והשרים לא יכולים לפטר אותו אלא רק ה"בורד" הזה, מעין דירקטוריון. לי לא איכפת שזה לא תאגיד במובן זה שהוא תאגיד סטטוטורי, אבל המנהל הזה לא יכול להיות אדם ששני שרים מפטרים אותו. יותר טוב שלא ימנו אותו בכלל.

ט' שפניץ:

קודם כול אפשר לעשות את זה באישור הממשלה. דבר שני, תחשוב על המנהל הלא מוצלח. מה אתה רוצה? להשאיר אותו עוד ארבע שנים?

א' פורז:

באישור הדירקטוריון שלו.

ט' שפניץ:

שידורי כבלים זה מסוג המאטריה שרצינו שהממשלה תמנה כמה שפחות.

מ' שטרית:

והם גם לא עושים שום דבר.

ט' שפניץ:

הם גם לא עושים שום דבר אז זה גם לא משנה. פה יש לך פונקציה שלטונית מובהקת - הם קובעים מחירים.
א' פורז:

אתם רוצים שהאיש יהיה בלתי תלוי או שאתם רוצים שהוא יהיה תלוי? אם הוא תלוי, תעשו אותו פקיד של משרד האנרגיה. אם אתם רוצים שהוא יהיה בלתי תלוי, אל תתנו אשליה. כי אם שר האנרגיה צודק, ואז אני לא צריך בכלל את הפקיד.

אני מזכיר דבר אחד: מבחינתי, לא מעניין אותי שהרשות תהיה תאגיד עצמאי כמו שכתוב שהרשות היא תאגיד וכשר לכל זכות או פעולה משפטית. זה לא מעניין אותי. מבחינתי שהרשות היא חלק מהמדינה.

יש כאן בעיה מרכזית מאוד עם הדבר הזה, כי אני מייצג פה שני חברים של מרצ שלא יתנו לחוק הזה לעבור אם הוא לא יעבור כמה תיקונים דרמטיים. לכן תתייחסו לדברים שלי לא בתור עניינים סמנטיים שאני מתעסק עם סעיף או חצי סעיף. אני רוצה רשות שתהיה עצמאית ובלתי תלויה, שהמנהל מתמנה על ידי הדירקטוריון שלו וצריך לקבוע איך הם מתמנים, ורק על דעתם הוא מפוטר. שני שרים לא יכולים לפטר אותו, אלא אם כן גם הדירקטוריון שלו קשור. הדירקטוריון יהיה מורכב מאנשים בתחום הזה, שיקבלו גמול על השתתפות בישיבות.

ש' ברובנדר:

מה שהבטחת עכשיו זה הארכת הזכיון.

א' פורז:

אז נאריך את הזכיון לשנה ונטפל בזה כמו שצריך בפעם הבאה. לא נצביע בעד חוק ששני שרים יכולים לפטר את המנהל כי לדעתם הוא איננו ממלא את תפקידו.

ט' שפניץ:

אבל זה באישור הממשלה.

א' פורז:

אני רוצה שיהיה לו דירקטוריון, שהוא יהיה כמו מנכ"ל של חברה. אני לא קונה את השעטנז הזה. או שהסמכויות הן בידיו של שר האנרגיה ואז הוא יבוא לדין הציבור, או שיהיה גוף עצמאי.

היו"ר ג' גל:

חבר הכנסת פורז, לאן הגעתם?

א' פורז:

אדוני היושב ראש, בהיעדרך אמרתי לחברים היקרים שאין לי התנגדות שהגוף הזה יהיה חלק משירות המדינה במובן הארגוני והעובדים לא יהיו עובדים של תאגיד עצמאי במובן זה שיש שם גזבר, חשב ומי שנותן שיקים. אבל המנהל הזה חייב להיות לו דירקטוריון של מועצת רשות, הם ממנים אותו ויכולים לפטר אותו. לא מקובל עליי בשום פנים ואופן ששני שרים יכולים לפטר אותו כי הם חושבים שהוא אינו ממלא את תפקידו כראוי. לחלופין, נבטל את כל הסיפור ונכתוב - שר האנרגיה ממונה על הדבר הזה והוא יעשה מה שהוא רוצה.

היו"ר ג' גל:

בעקבות הדיון הקודם ביקשתי מהגב' טנה שפניץ שתביא לנו נוסח שעל פיו יהיה ברור לחלוטין ולמעלה מכל ספק, שהמנהל הוא עצמאי, השר לא יכול לתת לו הוראות ולא יכול להשפיע עליו לא במישרין ולא בעקיפין, ושגם המינוי שלו יהיה מינוי שיהיה טעון אישור ועדה ציבורית. כמו-כן ביקשתי מאנה ומסמדר, שיכינו לנו את הנוסח שהתקציב לא יאושר עם תקציב המדינה שאפשר להחיל עליו משמעת קואליציונית בגין התקציב, והוא יהיה תקציב בנפרד כמו שאנחנו מאשרים את התקציב של רשות ניירות ערך.

ד' ליפשיץ:

לא ברור שזה אפשרי.

היו"ר ג' גל:

אם זה לא אפשרי, נחפש מוצא. עוד לא גמרנו את הדיון. אלה שני הדברים. אנחנו רוצים לתת לו את כל הסממנים ואת כל העצמאות הנדרשת על אף שארגונית הוא יהיה במשרד האנרגיה.

א' פורז:

המודל הנכון, לדעתי, של המערכת הזאת הוא השיטה שבה לאיש הזה יש דירקטוריון או מועצה מייצעת שמורכבת נניח מ-7 חברים שהם לא עובדי מדינה ולא תלויים ולוקחים פרופ' כזה ומומחה כזה. במסגרת הזאת הוא פועל. בלי אישורם הממשלה לא מפטרת אותו אלא אם כן יש עבירה שיש עמה קלון, הוא השתגע וכו'.

היו"ר ג' גל:

טנה שמעה את ההערות שלכם. היא צריכה להביא חומר. למה ללחוץ עליה?

ט' שפניץ:

חבר הכנסת פורז, יספק אותך אם יוכלו לפטר את המנהל באישור הוועדה המייעצת? בכבלים למועצה יש תפקיד. אם תעשה פה כזאת מועצה, מה היא תעשה?

א' פורז:

הוא צריך לקבל החלטה חשובה בכמה עניינים. למה שלא תהיה לו ועדה מייצעת סטטוטורית שפיטוריו הם גם על דעתה?

ט' שפניץ:

בסדר.

היו"ר ג' גל:

אנחנו רוצים שהוא יהיה עצמאי.

נעבור לסעיף 36.

א' שניידר:

כאן יש עוד סממן של העצמאות של מנהל הרשות בכך שמנהל הרשות יהיה מורשה ביחד עם חשב הרשות לייצג את הממשלה בעסקאות כאמור בסעיפים 4 ו-5 לחוק נכסי המדינה, למעט עסקאות במקרקעין, למטרת ביצוע הוראות חוק זה, ולחתום בשם המדינה על מסמכים הנוגעים לעסקאות כאמור.

מה זה עסקאות לפי סעיפים 4 ו-5 לחוק נכסי המדינה?

היו"ר ג' גל:

מה הפילוסופיה של סעיף 36?

ב' אבלין:

לפי חוק נכסי המדינה יש מוסמכי חתימה, מוסמכים לעסקאות של כל משרד. במשרד האנרגיה יש חשב משרד האנרגיה ויש מנכ"ל ויש מוסמכי חתימה. הסעיף הזה בא להגיד, שמנהל הרשות תהיה לו עצמאות והעסקאות ייעשו על ידו ולא על ידי המוסמכים הרגילים של המשרד.

א' פורז:

אילו עסקאות הוא עושה?

א' שלגי:

לצורך ביצוע תפקידו הוא צריך לקנות שירותי ייעוץ ושירותים שונים, הוא צריך ספרים.

א' פורז:

איך עושה את זה ראש עגף במשרד ממשלתי?

א' שלגי:

הוא פונה למנכ"ל, והמנכ"ל וחשב המשרד מאשרים.

א' פורז:

אתם רוצים של-10 העובדים האלה יהיה חשב?

א' שלגי:

אם אתה רוצה אותו עצמאי הוא צריך חשב. יש עסקאות בגין מקרקעין, וזה בעיקר נושא של שכירת דיור בממשלה, שהנושא הזה מופקד בידי החשב הכללי בלבד דרך יחידת הדיור שלו.

א' פורז:

תחזיקו שם חשב במשרה מלאה?

היו"ר ג' גל:

אחת מהשתיים, בואו נחליט מה אנחנו רוצים: או שאנחנו רוצים שהוא יהיה עצמאי, או שאנחנו רוצים שהוא יהיה תלוי במישהו.

א' פורז:

גדליה, הסבירו שלא צריך לנפח וזה יהיה בסך הכול 10 עובדים.

היו"ר ג' גל:

למה אחד מהאנשים, נניח שהוא רואה חשבון, שבודק את תעריפי חברת החשמל לא יכול להיות חשב?

א' פורז:

אני לא מתנגד לסעיף הזה.

היו"ר ג' גל:

מצד אחד, אנחנו אומרים שיהיה עצמאי וכשמגיעים לזה אומרים מה פתאום.

מ' שטרית:

האם במונח חשב הכוונה לחשב של משרד האוצר או של הרשות?

היו"ר ג' גל:

חשב הרשות.

מ' שטרית:

התפקיד של מנהל הרשות פה זה לייצג את הממשלה? לא. התפקיד שלו הוא לייצג את האזרחים.

היו"ר ג' גל:

מאיר, כשהוא לוקח ייעוץ פרטי זה מחייב את הממשלה לשלם. זו הכוונה.

א' פורז:

השחב שלו יהיה כנראה חשב ממשרד האנרגיה שיטליו עליו נוסף על תפקידו גם את התפקיד הזה.

מ' שטרית:

שישאר, אין בעיה.

ש' ברובנדר:

בשירות המדינה יש פרוצדורה איך לרכוש דברים.

היו"ר ג' גל:

נעבור לסעיף 37.

א' פורז:

לפי סעיף 37 (2) כנראה עומדים למנות אנשים שהם עבריינים, כי לפי החוק אדם לא יכול לעסוק במשפטים ובראיית חשבון או בהנדסה אם אין לו השכלה אקדמית ורשיון. אני לא יודע איך הוא עסק במשפטים חמש שנים אלא אם כן היה מתמחה חמש שנים. הבנתי שאתם מתכוונים לאנשים נעדרים השכלה אקדמית שיש להם ניסיון בתחום. סעיף (1) זה ברור, זה כנראה מי שאין לו השכלה אקדמית אבל בפועל הוא עסק בראיית חשבון ובמשפטים.

ד' ליפשיץ:

התנאים חלופיים.

א' פורז:

אני מניח שלא לזה הייתה הכוונה. אני מתנגד לסעיף (2). זו אפשרות למנות כל אחד. כי להגיד שיש לו ניסיון מצטבר זה כל אחד. אני מציע הרכב לגמרי אחר של הגוף הזה. הגוף הזה צריך להיות ממונה שנציג אחד יהיה נציג של המרכז לשלטון מקומי, נציג אחד יהיה נציג של המוסדות להשכלה הגבוהה והוא נניח דקן של בית ספר גבוה או של פקולטה שעוסקת בחשמל או בכלכלה, או שניים כאלה. צריך להיות נציג של ארגון הצרכנים וכן עובדי מדינה - אחד של האוצר, אחד של האנרגיה. ההרכב הזה צריך להיות לגמרי ברור. זאת אומרת, שלא הממשלה ממנה את כולם אלא חלקם הם נציגי גופים הנשלחים על ידי מי שציינתי קודם, בנוסף לעובדי מדינה.

ב' שרון:

אני מציע לציין שלא ימונו למועצה נושאי משרה בכירים בחברת החשמל.

ש' ברובנדר:

זה ברור מאליו.

ב' שרון:

אם זה נראה לך ברור מאליו, לא צריכה להיות לך התנגדות.

ד' ליפשיץ:

ראשית לעניין הזה של התנאים בסעיף 37(א), האם הם מצטברים או חלופיים. דווקא מה שמופיע לגבי מנהל הרשות בסעיף 31, שמדובר על תנאים מצטברים, זה החריג. כי גם בחוק החברות הממשלתיות מדובר בתנאים חלופיים בחברה ממשלתית - או שיש לו השכלה אקדמית או לחלופין שיש לו ניסיון מצטבר בנושא רלבנטי. במנהל הרשות רצינו גם חגורה וגם שליקעס, ולכן נקבע שם חריג שמדובר על תנאים מצטברים ולא על תנאים חלופיים.

לענין המבנה: בסעיף (ב) מדובר על נציגי ציבור מעבר לעובדי המדינה שנמצאים ברשות, אחד מנציגי הציבור הוא מי שלא מתקיימות בו אף אחת מהדרישות. כלומר, יכול שיהיה גם מי שלא נתקיימו בו הדרישות בסעיף קטן (א)(1) ו-(2) ובלבד שהיה אזרחי ישראלי או תושב בה. זה נציג ציבור בלי כשירויות ספציפיות. חשבנו שזה המבנה הראוי. לא ברור לי איך אפשר למנות מין הרכב של ועדה כאשר לא גורם אחד ספציפי אחד ממנה אותם. כלומר, משהו צריך להיות זה שממנה אותם.

א' פורז:

השר ימנה את כולם אבל לפי המלצות של הגופים.

ד' ליפשיץ:

כתוב שהשרים ימנו ועדה מייעצת. זו המתכונת שרשומה כאן.

א' שלגי:

גרסנו שהגוף הזה צריך להיות גוף שאין בו נטיות לב של אף אחד. כמו שאין בו נציג של חברת החשמל כך לא יהיה בו נציג של צרכנים. אני חושב שלא יגוד התעשיינים יכול להיות משקל לא פחות חזק מאשר לחברת החשמל בנושא קביעת תעריפים. יש להם כוח פוליטי ויש להם הרבה מאוד יכולות במדינה שלנו. לכן אנחנו גורסים שהמועצה הזאת צריכה להיות מורכבת מאנשי מקצוע נטולי פניות, ולא יגוד הצרכנים או לכל אחד מהגופים שאמרת, תהיה זכות לבוא ולהביא את טענותיהם בפניו, אבל לא יישבו בתוך הוועדה.

היו"ר ג' גל:

איפה כתוב מה תפקידי הוועדה?

א' פורז:

לפי המודל שלי גם פיטורי המנהל טעונים אישור הוועדה.

היו"ר ג' גל:

מה תפקיד הוועדה המייעצת? מה זה ועדה מייעצת?

י' אילתה:

אני יושב ראש הוועדה המייעצת ליד חוק הנפט. אנחנו מתכנסים פעם בחודש-חודשיים ועוברים על כל ההצעות למתן רשיונות ואישורים למחפשי נפט. ב-98% מהמקרים מאשרים.

היו"ר ג' גל:

מי מאשר?

י' אילתה:

הוועדה. אין לה סמכויות. אם היא לא מאשרת, אין לזה שום השפעה. הממונה על חיפוש נפט טוען שהוא לא היה רוצה להגיע לקונפליקט ולכן בדרך כלל אם יש הערות בשוליים הוא מתקן את הרשיון. זה מה שקורה. אם אתה שואל מה הדגם, זה הדגם. זה לא מה שאני הצעתי. אנחנו קובעים מתכונת לתעריפי החשמל ומביאים את זה לייעוץ של הוועדה. עד כמה שאני מכיר ועדות כאלה, אלו אנשים בלי תמורה, יבואו וישתו תה ויאשרו.

א' פורז:

אני רוצה להציע הרכב מדויק של הוועדה.

היו"ר ג' גל:

קודם מה התפקיד של הוועדה?

א' פורז:

הוועדה הזו צריכה להיות כמו הדירקטוריון של הרשות. היא צריכה להתוות את קווי הפעולה ואת המדיניות של הרשות. המנהל לא עושה את זה לבדו.

היו"ר ג' גל:

בבנק ישראל באנו ואמרנו שאנחנו רוצים שיש כמה דברים שהוא לא יכול לעשות בלי אישור של הוועדה המייעצת.

א' פורז:

קודם כול נאמר שהוועדה מתווה את קווי הפעולה ואת מדיניותה של הרשות, והמנהל כפוף לה.

הגוף הזה הוא כלב השמירה של הציבור, כדי שהציבור לא יהיה מיוצג על ידי אדם אחד שיכול גם לטעות, ומדובר בהחלטות גורליות, יש פה גוף של מומחים. אני מציע מבחינת ההרכב שיהיו שני נציגים של המועצה להשכלה גבוהה, שאחד מהם בא מהתחום הטכנולוגי, שהוא נניח איש הטכניון, ואחד בא מהתחום של כלכלה או מינהל עסקים. אחד שמייצג את השלטון המקומי, אחד צריך להיות מבנק ישראל, ואחר כך נציגים של משרד האוצר, משרד האנרגיה ונציג ארגוני צרכנים. לא איכפת לי שלאנרגיה יהיו שני נציגים.

ס' אלחנני:

המילה התייעצות עם הוועדה המייעצת, כמו שאני מכירה התייעצויות, מעבירים לכולם פקס ואומרים, התייעצתי עם כולכם.

המקום היחיד שצריך להתייעץ אתה זה בסעיף 25. מהניסיון שלי בוועדה, אחרי הקמת כל התאגידים, הרשויות, הגופים המפקחים, המגמה היום בציבור שאין כבר אנשים נטולי ניגוד אינטרסים אלא אם כן הם פנסיונרים מטושטשים, חולי אלצהיימר. בשביל כל הדירקטוריונים, קופות הגמל, הבנקים, הפיקוחים השונים שאנחנו מפקחים, לא נותרו כבר אנשים. אני רוצה להציע שאת אותם התפקידים שכביכול נציג האוצר ונציג המועצה להשכלה גבוהה וכו', שיהיה מוגדר ברשות שיהיו לה יועצים שימלאו את התפקידים האלה ולא ועדה מייעצת עם פנסיונרים.

היו"ר ג' גל:

מה נותנת ההתייעצות בסעיף 25?

ש' ברובנדר:

הגושפנקה הפומבית. הרשות היא עצמאית בתחום הפעולה שלה. היא עצמאית באותה מסגרת שנתנו לה. אתה הופך אותה לגוף ציבורי, אז איפה נכנס כאן אלמנט הציבוריות? אנחנו מדברים על מבנה שנבע ממבנה אחר שאותו החליטו לא לעשות. הרי בהצעה הראשונית אמרנו תאגיד סטטוטורי עם מועצת נגידים או מועצת מנהלים שהיא ממנה את המנהל והיא מקור הסמכות. אחרי כל הסיבובים, אחרי ששמעת את גב' שפניץ והטיעונים שלה כבדי משקל, ואנחנו לא עושים פה שינוי קונסטיטוציוני בחוקי מדינת ישראל אלא מנסים להתאים מבנה לחוק ולא חוק למבנה, הגענו לדבר הזה. הוועדה צריכה לתת את אלמנט הציבוריות והשקיפות.

היו"ר ג' גל:

אני יודע שבבנק ישראל יש ועדה מייעצת והם אומרים לי, אנחנו אומרים ומישהו אחר קובע בלי קשר לזה. אני שואל: למה הוועדה המייעצת הזאת לא תאשר, ואז נושא העצמאות יקבל ממד דרמטי. ברור שאיש לא יכול ללחוץ עליו בכיוון אחר ממה שהוועדה המייעצת תאשר לו. אחר כך נראה איזה ועדה מייעצת צריך כדי שזה יהיה דבר טוב.

א' מעוז:

אני חושב שיש משהו במה שאמר חבר הכנסת פורז, כי אין כאן הבלמים והאיזונים. אי-אפשר לבוא ולהעתיק למשל מהממונה על ההגבלים העסקיים. הממונה על ההגבלים העסקיים למשל אין לו דרגות חופש אין-סופיות. גם אחרי שהוא מגבש עמדה והולך לבית דין, הם מקבלים או לא מקבלים את דעתו. יש שם יותר איזונים ובלמים. כאן אם יעמוד מישהו בראש הרשות, ועדה מייעצת אין לה שום ערך ממה שאני יודע מכל התחומים. גם לפי הניסיון מחו"ל, ועדות מייעצות לא נתנו שום דבר. גם במשרד האנרגיה, הרשות הלאומית לאנרגיה אחרי שהפכה להיות ועדה מייעצת, בלי שר האנרגיה אין לה שום סמכות. לכן אני חושב שצריך לפתח את הרעיון להקים גוף של אולי 5 קומינשרס, כפי שחשבנו בהתחלה, ואז היושב ראש הוא היושב ראש של הפורום הזה, הוא מתייעץ אתם ומקבלים החלטות, אולי ברוב קולות. הוא יהיה יותר מאוזן. זאת אומרת, שהטעות תהיה יותר קטנה.

ט' שפניץ:

צריך לראות אצל מי רוצים שתהיה האחראיות על קביעת התעריף. זה מה שחשוב. אם באים נציגים מכל מיני מקומות והם אלה בסופו של דבר שמאשרים את תעריף החשמל, השאלה אם זה התפקיד של אנשי ציבור אצלנו בארץ לאשר תעריפים. אין לי כל כך בעיה

עם אמות המידה ורמת השירות וכו', שזה נראה לי אולי תפקיד יותר ציבורי אם רוצים שהוועדה הציבורית יהיה לה SAY יותר רציני בקטע הזה. בקביעת התעריפים צריך שתהיה כתובת אחת שעליה האחריות בצורה מוגדרת. לא לפזר את זה בין כל מיני נציגי ציבור שכן באים או לא באים. גם אם אנחנו עושים את הוועדות האלה כמו בכבלים, מועצות, וגם אם משלמים להם את התגמול, יש מחיר לדמוקרטיה אבל הוא לא משתקף על ידי נציגי ציבור בגוף כזה. לכן אני חושבת שנושא התעריפים חייב להיות כאחריות סופית של מנהל הרשות.

מה נותנת ההתייעצות? אם לוקחים לדוגמא את הממונה על ההגבלים העסקיים, באותם מקרים שהוא רוצה לאשר מיזוג, לא כשהוא רוצה להתנגד, הוא מתייעץ בכל דבר. חייבנו אותו בכמה מקרים שהוא לא מביא את זה לציבור להתייעץ. יש לו ועדה מייצעת מאוד טובה והוא מאוד נעזר בה. אותו דבר בממונה על ההיצף. זאת אומרת, כל מקום שהמנהל רוצה להתחזק דווקא הוא יכול לעשות את זה על ידי הוועדה המייצעת.

בתעריף קבענו הרבה מאוד בחוק ובתקנות ולא רצוי למסמס את זה עם נציגי ציבור. אין לי כל כך בעיה לתת להם תפקיד יותר החלטי בקביעת אמות המידה לשירות.

היו"ר ג' גל:

אנחנו באים ואומרים שהרשות בעצם זה איש אחד, המנהל. מנהל הרשות יקבע את התעריפים של חברת החשמל. במילים אחרות, אנחנו לוקחים אדם בודד ואומרים לו, אתה תקבע. הטיעון הוא: האם מתאים במשטר שלנו לקראת השנים הבאות שנטיל את המעמסה הזו על איש אחד או שנבוא ונאמר שהאיש הזה צריך לקבל את האישור של 4-5 אנשים שנקבע כאלה שהם אנשים רציניים, אבל לו יהיה מעמד של איש אחד. מה בעצם הוויכוח הציבורי בנושא של הנגיד, להוציא את ההרכב? זה שהיום רצוי היה שגם לנגיד תהיה היום מועצה, נדמה לי שעל זה כבר אין ויכוח. יש ויכוח אם הכנסנו שם נציג של התעשיינים או נציג של אחרים. אבל שיהיו אנשים בלתי תלויים, ללא אינטרס, פתוחים לגמרי, נדמה לי שעל זה לא יכול להיות ויכוח. ואז נשאלת השאלה העקרונית האם המנהל לבד קובע או שהמנהל צריך לשכנע 3 או 5 אנשים שאכן מה שהוא עושה הולך להיות טוב.

צ' שאשא:

קודם כול לגבי הנושא של האיזונים והבלמים. אני חושב שבחוק בגלל שאתה מגדיר את הנושא של עקרון העלות זה בעצם מסגרת שאותו קומישנר חייב לפעול בתוכה. זה חלק מהבלמים והאיזונים שיש לך בתוך החוק, ואולי אין לך בתעריפים אחרים.

ניתן תמיד לערער על הקביעה שלו במסגרת החוק לפני בית משפט. זאת אומרת, אם החוק מגדיר לו עקרונות מסוימים ומישהו חושב שהוא השתמש בצורה לא נכונה או חרג מהסמכות הזאת, אפשר לערער לפני בית משפט.

א' פורז:

בית המשפט לא שם את שיקול דעתו במקום הגוף המוסמך, רק אם זה פרברטי, אם הוא השתגע.

צ' שאשא:

דבר נוסף: אני חושב שיש הרבה חשיבות למועצה מייצעת, גם אם היא רק מייצעת. ברור שהיא פחות חשובה ממצב של מועצה שיש לה סמכות. זה מאוד חשוב גם בתהליך של התעריף הזה שתחום על ידי הנושא של עקרון העלות לשמוע חוות דעת וייעוץ מאנשים שבאים מדיסציפלינות שונות. אני אומר את זה מתוך ניסיון אישי שלי, כי הייתי שותף לוועדה שקבעה תעריפים על פי עקרון העלות, ועצם זה שישב שם מישהו שהוא מהנדס ורואה חשבון ופרופ' לכלכלה וכו', זה מאוד העשיר את עבודת הוועדה והרבה

פעמים המון "אינפוטרים" שקיבלנו מאותם אנשים עזרו לנו.

היו"ר ג' גל:

אבל הייתה ועדה. אתה ישבת בוועדה שמישהו ייעץ לכם. אבל אתם הייתם ועדה. לא איש אחד.

צ' שאשא:

יש חשיבות רבה לקבל חוות דעת אפילו אם זה ייעוץ מאנשים מדיסציפלינות שונות.

היו"ר ג' גל:

לא זו השאלה. השאלה אם ב-1996 והלאה בקביעה של תעריפים של חברה שמוכרת בשני מיליארד דולר צריך להיות איש אחד בודד או שמא גם הוא צריך איזשהי מועצה קטנה שתאמר לו, אדוני, מה שאתה אומר זה שטויות או מה שאתה אומר זה בסדר.

צ' שאשא:

לנושא של נציג צרכנים במועצה: אני חושב שאנחנו מאוד חוששים ממצב שבו במועצה כזאת יהיו נציגים שמזוהים עם אינטרסים מאוד ברורים.

היו"ר ג' גל:

אני רוצה קודם שנקבע אם המועצה היא מייעצת או לא מייעצת. אחרי שנחליט על זה יהיה יותר פשוט ללכת על ההרכב שלה.

ר' פלד:

הרוח שמאפיינת את המינוי של הנציג היא לתת לו עצמאות, שהוא יהיה בלתי תלוי. פה נעשה דבר והיפוכו: מועצה שהיא מחליטה היא מאוד מצמצמת את העצמאות שלו. תזכרו את דו"ח פוגל. אמנם כתוב פוגל אבל היו אתו חבורה של אנשי מקצוע שהבינו והתעמקו בעסק הזה בצורה מאוד רצינית ויצא מוצר שעומד בזכות עצמו לאורך שנים.

אילתה הוא לא איש בודד. חברי הרשות שלו הם בעצם אותם אנשי המקצוע שלומדים את הנושא ומגבשים את התוצאה הסופית. נראה לי שבמשוואה הזאת בין אנשי מקצוע שעובדים קבוע, בקיאים בנושא ומאוזנים גם מבחינת הרכב המקצועות שבתוכם, מול מועצה ציבורית שזה אנשים שאנחנו יודעים איך מרכיבים מועצות כאלה ואנחנו יודעים כמה זמן כל אחד מקדיש לנושא, נראה לי שצריך לתת את המשקל ליושב ראש ולצוות שמתחתיו, והגוף שמעליו יהיה איזשהו גוף מייעץ ונותן עוד עין ציבורית שרואה מה שקורה שם ולא יותר.

ב' שרון:

מה שרפי אומר אותו הדבר יש בבנק ישראל. הנגיד הוא גם לא לבד. יש בנק ישראל שלם מתחתיו, והביקורת שיש בעינה עומדת.

היו"ר ג' גל:

נשאלת השאלה האם האיש הזה לבד קובע. יש הבדל בין ועדה מייעצת וועדה מאשרת. בוועדה מאשרת אני מניח שנכניס אנשים הם הרכב אחר לגמרי.

ש' ברובנדר:

במסגרת האלטרנטיבות היה דיון מאוד נוקב בשאלה האם הרשות תמליץ והשר יאשר או שהרשות תאשר. החלטנו בשביל העקרון של הפרדת העניין מהסמכות, שהרשות תאשר. כרגע אין לי שום בעיה, אם טנה תגיד לי שזה תקין מבחינת מבנה החוק, לי אין בעיה שהוועדה תאשר את התעריפים. אני לא רואה בזה דבר גדול. אבל הוועדה היא לא חלק מהרשות.

א' שלגי:

נצטרך לחזק את מנגנון העדכון.

ט' שפניץ:

אם היא לא מאשרת?

ש' ברובנדר:

יש מנגנון עדכון אוטומטי.

א' פורז:

אז הממשלה לוקחת אחריות שהיא נטלה את סמכות הרשות ויש לה אורולוג.

היו"ר ג' גל:

ואם מנהל הרשות לא מאשר?

ט' שפניץ:

התעריפים הישנים יישארו.

י' אילתה:

הוא מבשל ומביא הצעה. המועצה יכולה לאשר או לא לאשר. היא יכולה לשלוח את המנהל בחזרה ולהגיד: לא עשית עבודה טובה.

היו"ר ג' גל:

כשאומרים מה קורה אם הוועדה לא מאשרת, זה כאילו שהוועדה עשתה שטויות. מה קורה עם המנכ"ל שוגה?

ט' שפניץ:

נניח שהוא עשה תעריף נהדר, הוא בא לוועדה המייעצת שבאותו יום יש נציג הצרכנים - - -

היו"ר ג' גל:

אולי לא יהיה נציג הצרכנים.

ט' שפניץ:

אני חושב שהם יהיו. אני הולכת למודל של פורז. באותו יום יש נציג השלטון המקומי, נציג הצרכנים ועוד פרופ' והם צריכים לאשר.

היו"ר ג' גל:

אם הגישה אומרת שאין יותר איש סולו מחליט אלא צריך הרכב למעלה, הדיון בהרכב מתחיל עכשיו מחדש. ההרכב יהיה אחר לגמרי אולי. נצטרך גם לקבוע באיזה רוב אפשר לקבל החלטה ואולי אלה שכאן יהיו באמת ועדה מייצעת.

א' פורז:

אני תומך בעמדה שהמועצה הזאת היא בעלת סמכויות. אני חושב שיותר קל לגייס אנשים טובים כשהם הולכים לתפקיד עם שיניים ולא תפקיד רק של מייצעים ועושים הפוך ממה שהם מייצעים. אני מוכן שיהיה סעיף עם ערעור לממשלה, מה שקורה בכל מיני רשויות, שאם שר האנרגיה חולק או המנהל חולק על ההמלצות של הרוב, אפשר להביא את זה בתור ערעור לממשלה ואפשר לעשות אורולוג לזוועדה. אם הממשלה במליאתה תחליט. אבל בעקרון זה צריך להיות גוף סטוטורי שנקבע את ההרכב, שהוא צריך לאשר כל דבר. זה הדירקטוריון.

א' שניידר:

אז לא הוצאת את קביעת התעריפים מהממשלה. אם הם יכולים לערער לממשלה, כל התהליך יתחיל מהתחלה.

א' פורז:

גם ברשות השידור אפשר לערער לממשלה בתחומים של שידור.

ב' שרון:

פתרון ביניים שיותר מתבסס על עקרון פעולתו של דירקטוריון, שהמועצה הזאת, שהוועדה הזאת לא תצטרך לאשר כל העלאה בתעריף אלא עקרונות, מדיניות.

א' פורז:

זה בלתי ניתן להבחנה.

ב' שרון:

למה? הרי ממילא אותו גוף לא קובע את התעריפים כל בוקר מחדש. יש לו נוסחת עדכון ולפיה מאשרים את התעריפים. תעריפי החשמל שנקבעים היום, נקבעים מזה חמש שנים לפי נוסחת פוגל ואף אחד לא חושב לשנות את הנוסחה. לכן אני אומר, ברגע שהוועדה אישרה את עקרונות קביעת התעריף היא לא צריכה לשוב ולאשר כל פעם כשיש העלאה.

א' פורז:

אם הוועדה החליטה על עדכון אוטומטי ברור שהיא לא צריכה להתכנס כל פעם.

ט' שפניץ:

הסבירו לנו כמה זה מסובך לקבוע את תעריף החשמל ואיזו מומחיות צריך וכו'.

א' פורז:

למה רפי פלד צריך את הדירקטוריון של חברת החשמל בשביל לעשות דברים כאלה, או שהוא גם מעלה את התעריפים לבד? בגוף גדול אף אחד לא מחליט לבד.

ט' שפניץ:

היה טוב אם אפשר למצוא איזשהו פיקוח. רק הבעיה היא שהאחריות הולכת לאיבוד. הנושא הוא מאוד סבוך ומסובך.

היו"ר ג' גל:

האחריות של מי?

ט' שפניץ:

על קביעת התעריף.

היו"ר ג' גל:

את מדברת על האחריות של מנהל הרשות. אני אומר שתחלקי את האחריות שלו עם עוד שלושה מומחים שאף אחד מהם לא בעל עניין, אבל שזה לא יהיה איש אחד סולו.

ט' שפניץ:

אני מחפשת איזשהי מודל. הבעיה במודל השני שהוא אולי הרצוי, שהנושא מאוד מסובך, למצוא נציגי ציבור שיקדישו יותר זמן ויהיו חסרי אינטרסים, מאוד מאוד קשה, כדי שיעשו את זה ברצינות. עם כל הכבוד להרבה מועצות, כן באים, לא באים. גם אם יש להם סמכויות והם לא רק מייעצים, הם לא מרגישים את כובד האחריות, ומזה אני חוששת.

א' פורז:

הדירקטורים בחברת החשמל הם חסרי אחריות? אם כן, אולי נשאיר את רפי פלד לבד, בשביל מה הוא צריך דירקטוריון?

א' מעוז:

עסקתי הרבה מאוד בנושא הריכוזיות ואני חושב שאסור לגזור מהנושא של הריכוזיות שצריך לבחור אדם אחד והוא יחליט. נהפוך הוא. דווקא במשק שיש בו ריכוזיות קיים חשש שמישהו כבר ידאג שהאדם הזה ייבחר, והעלות של בחירת 5 קומישנרס בו זמנית על ידי אותו גורם צנטרליסטי יהיה עם הסתברות הרבה יותר נמוכה. אני חושב שצריכים להיות 3 עד 5 קומישנרס, וההחלטות בקשר לתעריף צריכות להתקבל ברוב קולות, אולי אפשר לתת ליושב ראש זכות נוספת, עוד קול.

לגבי ההרכב אני לא מסכים עם חבר הכנסת פורז. לא רצוי, ואני מסכים עם דעתו של המנכ"ל מר שלגי, לא צריכים להיות שם נציגים של הצרכנים או היצרנים. כמו בארצות הברית, פורום כזה של קומישנרס אמור למצוא את האיזון בין האינטרסים.

א' פורז:

מי הם הקומישנרס? מאין הם יבואו?

א' מעוז:

תן לי לסיים, יש לי הרבה ניסיון בנושא הזה. לעומת זאת, הארגונים כמו ארגוני הצרכנים, רשויות מקומיות, כל מיני קבוצות, הם יבואו וישמיעו את דבריהם. יהיה הליך של שמיעה לפני העלאת תעריפים. אם לא יהיה מנגנון אוטומטי, הרשות הזו תשמע אותם. הקומישנרס ישמעו אותם.

ט' שפניץ:

מי הם? עובדי ציבור או עובדי מדינה?

א' מעוז:

גם זה וגם זה.

היו"ר ג' גל:

את רוצה דוגמא של 5 אנשים? - מנכ"ל האוצר, מנכ"ל משרד האנרגיה, שני פרופסורים לכלכלה ונציג בנק ישראל.

צ' שאשא:

אתה רואה את מנכ"ל האוצר ומנכ"ל משרד האנרגיה מגיעים פעמיים בחודש לישיבה של ארבע שעות?

א' שלגי:

יש כאלה שדומים למנכ"ל והם לא המנכ"ל.

ש' ברובנדר:

כל מה שנאמר עכשיו זה לחזור לנושא התאגיד.

היו"ר ג' גל:

השעה אחת ושלושים. נשים פה נקודה. בינתיים כולם יחשבו. אני אשמח אם יביאו הצעות לישיבה הבאה. הישיבה הבאה ביום רביעי בשעה תשע. אם יהיה צורך, אהיה מוכן לקיים ישיבה נוספת ביום חמישי בלילה.

הישיבה ננעלה בשעה 13:30